

در مراسم روز جهانی شهرسازی

با اشاره به الگوی ۲ محله

آبکوه و وکیل آباد مطرح شد

اجرای شهرسازی مشارکتی

در همه محلات

هدف بازآفرینی مشهد

۳

یادداشت

الزام نهادهای دولتی به انطباق با استانداردهای انرژی و ایمنی

حامد مانی‌فر

مدیرکل دفتر مقررات ملی و کنترل ساختمان کشور

مشهد به عنوان کانون معنوی وگردشگری ایران، در تقاطع دو چالش حیاتی قرار دارد؛ ایمنی کالبدی سازه‌ها و حفظ هویت بصری شهر. بحران ساختمان‌های موجود، نیازمند یک راهبرد مدیریت دارایی (بهره‌برداری و نگهداری) ملی است.

دراین راستا، بر مبحث بیست و دوم مقررات ملی ساختمان (مدیریت و بهره‌برداری ساختمان) تأکید ویژه‌ای دارم که ویرایش جدید آن درآستانه ابلاغ است. این بخش، نقطه عطف حرکت از صرفا «ساخت‌وسازه» به «نگهداری و بهره‌برداری بهینه» است و اجرای دقیق آن برای مدیریت ریسک شهری ضروری است.

در این حوزه، الزام‌هایی دوسویه برای نهادهای دولتی تدوین شده‌است. نخست، ساختمان‌های دولتی، به عنوان پیشگام، مکلف به بازرسی سالانه توسط ناظران ذی صلاح برای تأیید وضعیت ایمنی و انطباق فنی هستند. این یک الزام شفاف برای رفع خطر در زیرساخت‌های حاکمیتی است. همچنین، صرفه‌جویی در انرژی مورد توجه قرار گرفته است. ماده ۱۱۵ قانون مانع‌زدایی، با وضع جریمه‌ای تنبیهی (محاسبه مازاد مصرف با قیمت انرژی‌های نو و تجدیدپذیر)، فشار مالی

مستقیمی بر نهادهای دولتی وارد می‌کند تاظرف دو سال، خود را با استانداردهای مبحث نوزدهم مقررات ملی ساختمان (کاهش مصرف انرژی) منطبق سازند. این الزامات نشان می‌دهد که نهادهای نظارتی به دنبال اجرای دقیق قانون هستند، چراکه اجرای ناقص مقررات درگذشته، به دلیل گسستگی میان بخشی و فقدان پیگیری، به آسیب‌پذیری کنونی منجرشده است. اماموفقیت در اجرای این قوانین نیز مستلزم همکاری بدون تخطی شهرداری‌ها، سازمان‌های نظام مهندسی و آگاهی بخشی به مالکان است.

در کنار ایمنی سازه‌ای، هویت بصری شهر مشهد باید مورد توجه ویژه قرار داشته باشد. از آنجاکه معماری اصیل ایرانی، یک رویکرد کاملاً عملگردی و اقلیمی بوده است، طراحی متناسب با تابش و باد، نمونه‌های بارز «معماری سبز» پیش از ظهور این واژگان امروزی است. این سازگاری با بوم، در ذات خود احترام به طبیعت و کاهش نیاز به انرژی‌های مصنوعی است که آن را با اصول شرعی (پرهیز از آسیب به طبیعت) همسو می‌سازد.

باید به درستی تفکیکی بین دو بعد معماری اسلامی قائل شویم؛ بعد ماهوی که همان معماری منطقی و رعایت اصول پایداری است و بعد ظاهری که به‌کارگیری رنگ‌ها، مصالح و نمادهایی است که هویت فرهنگی جامعه را منعکس کرده و از نفوذ نمادهای وارداتی جلوگیری کند.

در شهری مانند مشهد که پذیرای زائران مذهبی از سراسر جهان است، این نمایش فرهنگی یک ضرورت استقبال محسوب می‌شود...

ادامه ← ۴

نماینده مردم مشهد و کلات با تأکید بر بحرانی بودن وضعیت کشف‌رود و لزوم درک آن، زندگی موقت در اطراف آن را به مسئولان امر پیشنهاد داد

مسئولان در حاشیه کشف‌رود زندگی کنند

← ۲۰

عکس: سعید گل‌اشهرار

تراژدی تنهایی

خرده‌روایت‌هایی از فرزندان بهزیستی و چالش‌هایی که پس از خروج از مراکز زیرپوشش و مستقل‌شدن دارند

← ۱۳

رئیس کمیسیون شهرسازی و معماری شورای اسلامی شهر مشهد مطرح کرد

شورای اجتماعی محلات، واسطه میان شورا و مردم

۳

داستان محسن مردانی یک عشق فوتبالی که تبدیل به خیر ورزشی شد

نقش پررنگ دفترهای تسهیلگری در اجرای پروژه‌های زودبازده

محله ۱۰۹

رئیس شورای اسلامی شهر مشهد بیان کرد

نقش پررنگ دفترهای تسهیلگری در اجرای پروژه‌های زودبازده

شهردار منطقه ۱۲ خبر داد

پیشرفت ۹۰ درصدی مجموعه ورزشی شهدای چهاربرج

۲۵۰ میلیارد ریال اعتبار هزینه شده است. وی تأکید کرد، در فاز اول این پروژه زمین‌های ورزشی روباز آن، یعنی زمین‌های چمن مصنوعی فوتبال، گل‌کوچک یا فوتبال خیابانی، والیبال، بسکتبال، هندبال، پیست و ویژه دوچرخه و اسکت و مسیر سبز و سلامت پیاده‌روی خانوادگی ساخته می‌شود و به بهره‌برداری می‌رسد و در گام دوم هم کار ساخت سالن ورزشی در این مجموعه شروع می‌شود.

● پیشرفت فیزیکی، ۹۰ درصد

شهردار منطقه ۱۲ تصریح کرد، از حدود یک هفته پیش و هم‌زمان با انجام آخرین اقدامات عمرانی در این مجموعه ورزشی، عملیات نصب چمن مصنوعی هم آغاز شد و اکنون پیشرفت فیزیکی این مجموعه ورزشی به ۹۰ درصد رسیده است و تا یک ماه آینده به بهره‌برداری می‌رسد و در اختیار مردم قرار می‌گیرد.

● شهردار منطقه ۱۲ تصریح کرد، از حدود یک هفته پیش و هم‌زمان با انجام آخرین اقدامات عمرانی در این مجموعه ورزشی، عملیات نصب چمن مصنوعی هم آغاز شد و اکنون پیشرفت فیزیکی این مجموعه ورزشی به ۹۰ درصد رسیده است و تا یک ماه آینده به بهره‌برداری می‌رسد و در اختیار مردم قرار می‌گیرد.

● ساخت سالن ورزشی، نماد همکاری و مشارکت مردم و شهرداری

شهردار منطقه ۱۲ در گفت‌وگو با شهردار آرا یکی از نیازهای اساسی منطقه شاهنامه و توس را ایجاد فضاهای ورزشی دانست و گفت: باتوجه به جمعیت ساکن در این منطقه، یکی از مهم‌ترین کارهای زیربنایی که باید در این محدوده انجام می‌شد، ساخت یک مجموعه ورزشی بود تا سرنانه ورزشی این منطقه منفصل تا حد مناسبی ارتقا پیدا کند.

مهدی خداشناس افزود، مردم توس حدود سی سال پیگیر ساخت یک مجموعه ورزشی در بولوار شاهنامه بودند. این مجموعه بزرگ‌ترین مجموعه ورزشی روباز است، مجموعه‌ای که نماد همکاری و مشارکت مردم و مدیریت شهری برای اجرای یک پروژه شهری است. برای احداث فاز اول این مجموعه چیزی نزدیک به

امید مستأجران به طرح مسکن استیجاری

آیا این بار رشد بی‌رویه اجاره‌بها مهار می‌شود؟

مستأجران اعلام شده که قرار است طرح مسکن استیجاری در کشور اجرا شود. به گفته وزیر راه و شهرسازی، قرار است این طرح در کلان‌شهرها اجرایی شود. حبیب‌ا... طاهرخانی، معاون مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی، درباره برنامه ساخت واحدهای مسکونی استیجاری اظهار کرده که تجربیات جهانی و بحث‌های قانونی قبلی توصیه به این موضوع داشته‌اند و برنامه‌هایی نیز پیشنهاد شده بود.
براین اساس قرار شد ۲۰ هزار واحد مسکونی با اولویت کلان‌شهرها و مراکز استان‌ها ساخته شود. وی با اشاره به مصوبه شورای عالی مسکن افزود، در صورت وجود واحدهای آماده، اگر مالکان تمایل داشته باشند، می‌توانند با نهاتر املاک خود با املاک وزارت راه و شهرسازی در اجرای این طرح همکاری کنند. این روش به دولت امکان می‌دهد در بخش اجاره عمومی نیز نقش ایفا کند.
تأمین مالی این طرح عمدتاً از محل «آورده‌های داخلی وزارت راه و شهرسازی» صورت می‌گیرد و برخی واحدهای سازمانی وزارت راه در شمال کشور نیز فروخته خواهد شد.

● تأثیر بر بازار مسکن

محمد سیف‌الدین، تحلیلگر بازار مسکن، درباره تأثیر طرح مسکن استیجاری بر بازار اجاره‌بها می‌گوید: تجربه جهانی نشان می‌دهد این طرح می‌تواند با

دیر زیاد آن دُر هزاره

به مناسبت تولد ۶۰ سالگی ابوطالب مظفری شاعر افغانستانی مقیم مشهد

۱۰

بررسی مصادیق جاهلیت در جامعه امروزی با توجه به خطبه فدکیه حضرت زهرا(س)

رهایی از جاهلیت مدرن و بازگشت به حکمت فاطمی

۱۴

بروز خلاقیت جوانان در کنار تجربه پیشکسوتان

نگاهی به آثار روز سوم سی و پنجمین جشنواره تئاتر استانی خراسان رضوی

۱۱

کارآفرینان خراسانی در میزگرد شهرآرا از چالش‌هایشان گفتند

کمبود نیرو، بهره‌بالا و قوانین ناکارآمد؛ ۳ چالش کسب و کار

۹

نگاهی به پیشینه خیابان «شیرازی» به مناسبت ثبت ملی شدن نمای آن در سال ۱۳۸۴

عصر طلایی «بالاخیابان»

۱۵

هشدار پلیس فتا درباره کلاهبرداری با پیام «عکس خصوصی با هوش مصنوعی»

یک عکس یادگاری که خودت هم نداری!

۸

اینفو شهر

وضعیت جمع‌آوری شبکه فاضلاب در استان

تولید سالانه ۳۰ میلیون متر مکعب پساب فاضلاب

پساب سالانه با تصفیه‌خانه‌های جدید ۵۰ میلیون متر مکعب

تعداد تصفیه‌خانه ۱۰ واحد تصفیه خانه

تولید پساب ۸۷ هزار متر مکعب در شبانه‌روز

شبکه جمع‌آوری از منازل ۱۸۵۲ کیلومتر

اصلاح خط انتقال فاضلاب ۷۱ کیلومتر

بهره‌مندی ۳۱/۵ درصد جمعیت شهری استان از خدمات جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب

اینفوگرافیک: گروه خبر شهرآرا

با ما در ارتباط باشید

۰۲۲۸۹۰۰۰۳۰۰ — پیامک
shahraramdorm — آی دی روبیکا
۰۹۰۵۴۶۵۸۰۶۰ - شماره اپتا، آی گپ و روبیکا
Shahraranews@mashtah.ir - رایا نامه

ستون «صدای مردم» روزنامه شهرآرا منتشر کننده پیام‌های مردمی است و صحت آن بر عهده فرستنده پیام است.

حرف مردم

اتوبوس رانی

۰۷۳۸...۰۹۵۰۰۰-در پایانه آزادی و در مسیر خروج اتوبوس ۲۰۳، مینی بوس ۳۱ واتوبوس ۲۰ یک چاله و دست انداز عرضی به عمق زیاد وجود دارد و مدت زیادی است این چاله خالی مانده و تردد را سخت کرده است. باید این چاله پر شود. لطفا پیگیری کنید.

آب و فاضلاب

۰۷۳۸...۰۹۱۵۰۰-شرکت آب ریزی که پیام می دهد آب قرار است قطع شود و مردم کمی آب برای مدیریت زندگی برمی دارند آب قطع نمی شود در مقابل روزی آب قطع می شود که مردم هیچ آبی برنداشته اند. گویا شرکت آب بعد از چند روز به خاطر می آورد که به مردم فلان محله پیام داده که آب قطع خواهد شد. برای ما هفته پیش پیامکی برای قطع آب آمد اما قطع نشد. اما دیروز ساعت ۶ صبح آب محله ما را قطع کردند درست زمانی که بچه ها می خواهند آماده شوند و مدرسه بروند.

۰۵۱۸...۰۹۱۵۰۰-ما دو سال در آب باید صرفه جویی کرد و تمام تلاشمان را در این زمینه می کنیم، اما شرکت آب نیز از قبل اطلاع رسانی کند. دیروز بچه ها را بیدار کردم که آماده شوند و مدرسه بروند و خودمان نیز سرکار برویم متوجه شدیم که

خواستید انجام شد

ستون «الو ۱۳۷» صدای شماست که به مرکز ارتباطات مردمی شهرداری مشهد رسیده است تا ما به عنوان رسانه شما، آن را به گوش مسئولان برسانیم و از مسئولان خواسته هایتان را مطالبه کنیم.

الو ۱۳۷
لوله آبیاری فضای سبز در تقاطع سید رضی و آموزگار داخل بوستان شب بو دچار ترکیدگی شده است. (درخواست رفع نقص)
پاسخ ۱۳۷: عوامل اجرایی خدمات شهری منطقه ۱۱ لوله آبیاری را مرمت کردند.
الو ۱۳۷
پروژه تأسیسات برقی در خیابان نوغان ۶ جنب مسجد عربها نیمه کاره رها شده است. (درخواست اتمام پروژه)
پاسخ ۱۳۷: عوامل اجرایی خدمات شهری منطقه ثامن پروژه تأسیسات را تکمیل کردند.
الو ۱۳۷
آسفالت معبر سواره رودر خیابان عبادی ۵ و ۲۷ نشست کرده است. (درخواست مرمت)
پاسخ ۱۳۷: عوامل اجرایی خدمات شهری منطقه ۲ آسفالت را مرمت کردند.
الو ۱۳۷
باتوجه به وجود مدرسه و مسجد در محدوده ثامن ۵۲، شهروند درخواست نصب سرعت کاه دارد.
پاسخ ۱۳۷: عوامل اجرایی ترافیک منطقه ۵ سرعت کاه را نصب کردند.
الو ۱۳۷
جمعیتی از نخاله مربوط به پروژه بهسازی پیاده رو نیش خیابان یوسف زاده ۵ دیو شده است. (درخواست جمع آوری)
پاسخ ۱۳۷: عوامل اجرایی فنی و عمران منطقه ۳ نخاله ها را جمع آوری کردند.
الو ۱۳۷
تعدادی از چراغ های روشنایی داخل پیاده رودر طبرسی شمالی، حداقل طبرسی شمالی ۱۰ و ۸ خاموش است. (درخواست رفع نقص روشنایی)
پاسخ ۱۳۷: عوامل اجرایی خدمات شهری منطقه ۴ چراغ ها را تعمیر کردند.

ادامه

یادداشت

...زائر انتظار دارد بایک زبان بصری آشنا و معنادار مواجه شود که بازتاب دهنده میراث غنی اسلامی ایرانی باشد.

نقطه پایان تحلیل ارائه شده، روش اجراست. تجربه تاریخی نشان داده است که اجبار صرف در حوزه طراحی و ساخت، پاسخگو نیست. راهکار پایدار، ایجاد مطالبه‌گری عمومی است. این امر باید از طریق حمایت و تشویق رسمی، یعنی برگزاری جشنواره‌ها و اعطای تقدیر به طراحان آثار برتر و منطقی و همچنین فراهم آوردن بستری برای اظهارنظر مردم در مورد طرح‌ها صورت پذیرد؛ زیرا قضاوت نهایی متعلق به جامعه است.

زمانی که جامعه، از مهندسان تا عموم مردم، به درک مشترکی از معیارهای زیبایی‌شناسی و معماری مطلوب دست یابد، فشار مثبتی بر بدنه مهندسی وارد می‌شود که به طور طبیعی منجر به رعایت الگوهای استاندارد، ایمن و هویتی خواهد شد. این گذار از الگوبرداری حکومتی به مطالبه‌گری مردمی، ضامن دوام و پایداری اجرای مقررات در کالبد شهر مشهد خواهد بود.

شهرآرا

SHAHIRANNEWS.IR
۲۷ آبان ۱۳۹۴
۲۷ شهریور ۱۴۲۳

صدای مردم

گزارش

صد و شصت و ششمین ملاقات مردمی فرماندار مشهد با طرح مشکلاتی در حوزه های معیشتی و صنفی برگزار شد. اما بخش عمده جلسه روز گذ شته به بررسی وضعیت حقوق و بیمه کارکنان یکی از بزرگ ترین مجموعه های اقتصادی شهری یعنی فروشگاه های رفاه اختصاص یافت. موضوعی

که با انباشت معوقات مزدی و بدهی های سنگین بیمه ای، حال و هوای نشست را به یک بررسی ویژه کاریگری تبدیل کرد. صبح روز گذشته، ۱۱۱ نفر از کارکنان فروشگاه های رفاه با هدف دیدار مستقیم با فرماندار مشهد در محوطه فرمانداری حضور یافتند تا مشکلات خود را بدون واسطه مطرح کنند. در ادامه و با شروع جلسه دیدار مردمی، تعدادی از کارکنان به نمایندگی وارد سالن جلسه شدند. پرداخت نشدن حقوق و حق سنوات بازنشستگی و توقیف اموال و خودروهای شرکت از سوی تأمین اجتماعی محور مهم مشکلات مطرح شده کارکنان فروشگاه های رفاه بود.

۱۳ دهه خدمت بدون بازنشستگی

یکی از کارکنان با سابقه این مجموعه که ۲۹ سال سابقه خدمت دارد، با گالایه از وضعیت معیشتی و شغلی گفت: پِس از سه دهه کار، حالگفته اند برای ۶۲ روز بیمه عقب مانده باید ۲۵ میلیون تومان پرداخت کنم تا بتوانم بازنشته شوم. این مبلغ از توان من خارج است. فقط می خواهم بازنشته شوم و حق قانونی ام را دریافت کنم.

در ادامه، دیگر کارکنان نیز خواستار اقدام فوری برای رفع مشکلات بیمه ای و پرداخت مطالبات معوقه شدند و تأکید کردند که با وجود پنج ماه تأخیر در پرداخت حقوق، شرکت همچنان با

کارکنان فروشگاه رفاه با حضور در فرمانداری مشهد خواستار تسریع در پرداخت معوقات حقوقی خود شدند

کارکنان «رفاه» در انتظار رفاه

بیمانکاران مختلف همکاری مالی دارد.

دستور فوری فرماندار مشهد

در ادامه سید حسن حسینی، فرماندار مشهد با تأکید بر لزوم صیانت از حقوق کارگران و جلوگیری از گسترش بحران صنفی در سطح شهر، دستور بررسی ویژه پرونده را صادر کرد و رسیدگی به موضوع را به احمد شافی، معاون سیاسی و اجتماعی فرماندار مشهد ارجاع داد.

تصمیم قاطع کمیسیون کار

معاون سیاسی و اجتماعی فرماندار مشهد درگفت وگوبا خبرنگار شهرآرا گفت: شرایط کارکنان رفاه و پرونده فروشگاه های رفاه تا کنون و در دو جلسه رسمی کمیسیون کار و کاریگری شهرستان مشهد با حضور مدیران اداره کار، تأمین اجتماعی

و نمایندگان دستگاه های نظارتی بررسی شده است.

نتایج این جلسات نیز روشن است. در حال حاضر کارگران باید حدود ۲۰ درصد از بدهی بیمه خود را پرداخت کنند. در غیر این صورت، ادامه بیمه کاری آن ها با اختلال روبه رو خواهد شد و عملاً پوشش بیمه ای از دست می رود.

تأبیداتی آذر معوقات تعیین تکلیف می شود

شافعی افزود: تأمین اجتماعی طبق اسناد مالی رسمی، مبلغی را از این مجموعه طلبکار است. مقرر شد این نهاد ضمن پیگیری وصول بدهی، برنامه ای مشخص برای رصد وضعیت حقوق و بیمه کارکنان اجرا کند. تأکید ما در کمیسیون بر این بود که هیچ یک از کارگران نباید از مزایای

از سیلاب تا بیکاری

مسیرهای تصفیه آب های سطحی، به سرعت اجرا شود. باید تدبیری اتخاذ شود که در برابر سیلاب های آینده مقاومت داشته باشد و پایداری کشت در شهرک تضمین شود.

درخواست برای انتقال دانشجو: دخترم دانشجوی پرستاری در طبس است. رفت و آمد ها برایش سخت است و هزینه های زندگی و تحصیل بر دوش من مانده است. درخواست دارم اگر امکان داشته باشد، انتقالی اش را به مشهد بگیرم تا هم در کنار خانواده باشد، هم بتواند درشن را با آرامش ادامه دهد. **فرماندار:** در مورد درخواست انتقال دانشجوی پرستاری از طبس به مشهد باید گفت که به دلیل نبود صندلی خالی در دانشگاه های مشهد امکان پذیر نیست.

درخواست انشعاب گاز: سال هاست در خانه ای کوچک در خیابان رسالت ۱۴۵ زندگی می کنیم. خانه ای که با زحمت و کار شبانه روزی توانسته ام سرپا نگه دارم، اما هنوز بدون گاز هستیم. سرمای پاییز رسیده، اما خبری از گاز نیست. برای گرفتن انشعاب گاز بارها مراجعه کرده ام. اما هر بار گفته اند باید نزدیک ۵۰ میلیون تومان پرداخت کنم. رقمی که برای من سرپرست خانوار با سه بچه یتیم، غیرممکن است. از شما تقاضا دارم مساعدت کنید تا بتوانم انشعاب گاز خریداری کنم. **فرماندار:** ساختمان شما خارج از ضوابط قانونی ساخته شده است و در این باره اعطای هرگونه انشعاب به این نوع ساختمان ها، تخلف محسوب می شود. شرکت گاز استان در چارچوب مقررات می تواند به واگذاری انشعاب اقدام کند. شهروندان باید مراحل قانونی ثبت نام و تأیید مدرک های لازم را طی کنند تا فرایند اتصال به شبکه گاز انجام شود. هدف ما حفظ حقوق شهروندان و تسهیل دسترسی قانونی آن ها به خدمات شهری است و امیدواریم با همکاری شرکت گاز و نهاد های حمایتی، این مشکل هرچه زودتر حل شود.

دانشگاه انصراف داد، نمی خواست فشار بیشتری روی من باشد. من در یکی از شرکت های شهرک صنعتی کار می کند. اما همین کار هم ثبات ندارد. دو ماه مرخصی اجباری داده اند، بدون حقوق. آن هم به خاطر نبود امکانات در شرکت. ماه گذشته هم هیچ واریزی نداشته ایم. خانه ای را پس از سال ها تلاش در محله توس خریدم، خانه ای قدیمی ولی پناهی مطمئن بود. اما همین خانه حالا تخریب شده و پولی برای مرمت ندارم.

فرماندار: در مورد شغلتان که در شهرک صنعتی اشتغال دارید و به مرخصی اجباری با قطع حقوق دچار شده اید، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی مأمور رسیدگی فوری است. تا حقوق معوقه پرداخت و وضعیت شغلی کارگران آن مجموعه سامان دهی شود.

درخواست ترمیم سد: سال گذشته سیل، آرامش و حاصل زمین های ما را یک بار برد. شهرک طرق جایی است که من و ده ها کشاورز دیگر با امید درآمد از دل زمین مشغول کار هستیم، اما همان سیل، بندهای ذخیره آب را شکست و خاکی را که سال ها با زحمت تقویت کرده بودیم، از ریشه شست. از آن زمان تا امروز آب های سطحی بی هدف می روند و هیچ تصفیه و جمع آوری منظمی در کار نیست. ما گندم و جو کشت می کنیم، اما با بی آب و با خاک فرسوده، امید به برداشت سخت تر می شود. چند بار درخواست بازسازی بند های ذخیره را داده ایم، اما هنوز اقدامی محسوس ندیده ایم. این زمین ها جان روستا و حاصل سفره مردم است. اگر دوباره بندها جان نگیرند، کشاورزی در طرق روبه خاموشی می رود.

فرماندار: تخریب بندهای ذخیره آب در سیل گذشته و آسیب به اراضی زراعی از جمله نقاط حساس پس از بحران بوده که در دستور کار قرار گرفته است. این موضوع به معاون عمرانی فرمانداری ارجاع شد تا با همکاری مراجع مربوط با ایجاد

بیماران و نداشتن ماسک شاکی است وزیر لب این جمله را زمزمه می کند: ویروس رادو دستی گرفتیم، چرا ماسک نمی زند؟ متصدی با جه پذیرش در کلینیک شبانه روزی محدوده بولوار پیروزی در پاسخ به یکی از مراجعان بدحال برای طولانی شدن زمان انتظار می گوید: خودتان وضعیت کلینیک را می بینید، فقط پنج تخت سرم داریم و همه

مراجعه کنندگان هستند و سرفه و عطسه

بیماران در فضای بسته این اماکن به صورت پیوسته تکرار می شود. نکته درخور تأمل این شلوغی ها، بی توجهی به استفاده از ماسک است.

بی تردید با اوج گیری بیماری های تنفسی، بیشترین نگرانی مردم متوجه مدارس و وضعیت رعایت اصول بهداشتی در آن هاست. حضور هر دانش آموز بیمار در کلاس بدون رعایت اصول ابتدایی و ماسک، می تواند ناخواسته زمینه انتقال ویروس به دیگر دانش آموزان و خانواده ها را فراهم کند.

در چنین شرایطی، باتوجه به کاهش بازندگی هاو تشدید آلودگی هوا که زمینه ابتلا به بیماری های ویروسی را افزایش می دهد، استفاده از ماسک به ویژه از سوی افراد بیمار ضروری است. این الزام باید دوباره در فضا های عمومی مانند مدارس، ادارات و وسایل حمل و نقل عمومی مورد توجه قرار گیرد. همچنین انتظاری می رود رسانه ها با بهره گیری از ظرفیت آگاهی رسانی خود، مردم را به استفاده از ماسک در معابر عمومی و مکان های شلوغ ترغیب کنند.

دوره بین

شلوغی غیرمنتظره ای در سالن انتظار به چشم می خورد. ساعت حوالی ۸ شب است و چیزی به سه رقمی شدن شماره نوبت ها نمانده است. مقابل اتاق پزشک، دست کم هفت نفر ایستاده اند. رسیدن نوبتی که بیماران در دست دارند، نشان می دهد در مجموع بیش از پانزده نفر در صف انتظار هستند. تمام صندلی های سالن پر شده و برخی بیماران در گوشه و کنار راهروها منتظر ایستاده اند.

سرفه های مکرر، ضعف و بی حالی، شایع ترین علائم مراجعان هستند. افزون بر بیماریانی که منتظر ویزیت پزشک اند، گروهی نیز برای تزریق مجدد سرم به کلینیک بازگشته اند و شمار آن ها نیز کم نیست. شما افرادی که ماسک زده اند محدود است. خامنی برای کشیدن بخیه انگشت مراجعه کرده و از سرفه های

خبرنگار

الهام مهرنژاد

دیدار مردمی

ننا سرخط خبرها

حضور شایسته جودوکاران ناشنای خراسانی در ژاپن

جودوکاران خراسانی در رقابت های جودو بیست وینجمین دوره المپیک ناشنویان که در توکیو برگزار می شود، صاحب یک عنوان سومی و یک عنوان پنجمی شدند. بر این اساس، علی سلحشور، ملی پوش خراسانی وزن ۶۶- کیلوگرم، با شکست نماینده ژاپن، بر سکوی سوم ایستاد و مدال برنز این رقابت ها را از آن خود کرد. همچنین علی شیخ، جودوکار جوان و هفده ساله کشورمان، در وزن ۶۰- کیلوگرم در اولین حضورش در المپیک ناشنویان نمایش شایسته ای داشت و در جایگاه پنجم ایستاد.

شروع ثبت نام هیئت کبیدی

ثبت نام متقاضیان شرکت در مجمع انتخاباتی ریاست هیئت کبیدی خراسان رضوی آغاز شد. بر این اساس، علاقه مندان واجد شرایط می توانند تا پایان ساعت اداری سوم آذر ۱۴۰۴ با در دست داشتن مدارک لازم برای ثبت نام به دبیرخانه مجامع انتخابات هیئت های ورزشی مستقر در اداره کل ورزش و جوانان استان مراجعه کنند.

«ستاره هشتم» و «پسران خورشید» در راه کاپیتان

تیم های دختران ستاره هشتم و پسران خورشید، دو تیم منتخب از مشهد که در برنامه های استعداد یابی قبلی مانند «عصر جدید» حضور پررنگی داشتند، این بار در برنامه ورزشی «کاپیتان» شرکت خواهند کرد. ضبط این برنامه با حضور داوران صاحب نامی مانند هادی چوپان و علیرضا منصوریان از ابتدای آذر آغاز خواهد شد. تیم دختران ستاره هشتم در فصل دوم برنامه «عصر جدید» موفق به دریافت زنگ طلایی از رویا نونهالی شد. همچنین تیم پسران خورشید که به صورت تخصصی در زمینه طناب زنی فعالیت می کند، با ترکیبی از اعضای بااستعداد خود در این برنامه شرکت خواهد کرد.

پلاک افتخار شریف

در ادامه سلسله برنامه های اهدای پلاک به چهره های برجسته ورزش مشهد، حسین نخعی شریف هم به زمره دارندگان پلاک افتخار اضافه شد. طرح پلاک افتخار چندسالی است به کوشش شهرداری مشهد برگزار می شود و در آن به افراد تأثیرگذار در حوزه مشهد به صورت نمادین پلاکی زرین اهدا و در محل زندگی شان نصب می شود.

اعزام ژیمناست خراسانی به مسابقات جهانی

امیرمحمد رحمانی، ژیمناست توانمند و آینده دار استان، پس از حضور موفق در اردوهای تیم ملی و پشت سرگذاشتن مراحل انتخابی، به عنوان نماینده کشورمان در مسابقات جهانی ژیمناستیک جوانان ۲۰۲۵ معرفی واعزام شد. سومین دوره مسابقات جهانی ژیمناستیک هنری جوانان از بیستم تا بیست و چهارم نوامبر ۲۰۲۵ به میزبانی شهر مترمونیای فیلیپین برگزار خواهد شد. رویدادی معتبر که بهترین ژیمناست های رده سنی جوانان جهان در آن حضور دارند و مسیر ورود به رده بزرگ سالان و رقابت های بین المللی آینده در آن رقم می خورد.

درگذشت اندوهناک بازیکن شهاب

مصطفی دادزهان، بازیکن ارزنده و جوان باشگاه شهاب خراسان، درگذشت. بنابر اخبار رسیده، این بازیکن جوان هنگام جوشکاری دچار حادثه دل خراش سقوط از بلندی شده و به رحمت خدا رفته است.

ننا ورزش بانوان

پایان کار تیرانداز مشهدی در المپیک ۲۰۲۵ ناشنویان

دختر تیرانداز خراسان رضوی در تیانجه ۱۰متر فینالیست شد، اما به مدال نرسید. بیست و پنجمین دوره بازی های المپیک ناشنویان از بیست و چهارم آبان با برگزاری مراسم افتتاحیه در توکیو ژاپن آغاز شده است و تا ششم آذر ادامه خواهد داشت. در رشته تیراندازی مینا عالمی نژاد، ملی پوش خراسانی، نیز حضور داشت که در رقابت های تیراندازی تیانجه ۱۰متر زنان همراه مهلا سمعی، دو نماینده ایران در این بخش از مسابقات بودند که به رقابت با حریفانشان پرداختند. در مرحله مقدماتی عالمی نژاد امتیاز ۱۱۰٫۵۵۴ را به ثبت رساند و سمعی هم امتیاز ۱۰۵۵۶٫۱ را ثبت کرد و این دو دختر تیرانداز راهی فینال رقابت های تیراندازی در تیانجه ۱۰متر شدند. فینال رقابت های تیراندازی تیانجه ۱۰متر زنان بازی های المپیک ناشنویان با حضور دو ملی پوش ایران برگزار شد که مینا عالمی نژاد، ملی پوش مشهدی، در این مرحله با امتیاز ۱۳۲٫۵ در جایگاه هفتم ایستاد و این گونه به کار خود پایان داد. اما مهلا سمعی به مدال برنز دست یافت.

درخشش تیم خراسان رضوی در لیگ تفنگ کشور

بانوان تیرانداز خراسان رضوی در هفته سوم لیگ دسته یک تفنگ کشور درخشیدند. در پایان دور مقدماتی هفته سوم لیگ دسته یک تفنگ بانوان که به میزبانی آتش تیرگان برگزار شد، هیئت خراسان رضوی برابر آتش تیرگان به پیروزی رسید و با اقتدار به فینال هفته سوم راه یافت. همچنین پاس برابر هیئت کرمان پیروز شد و آتش تیرگان گل پسند برابر هیئت سمنان مغلوب شد. در دیدار نهایی نیز تیراندازان خراسان رضوی با هدایت زهرا هاشمی موفق شدند با نتیجه ۱۶بره ۱۹سد تیم آتش تیرگان عبور کنند و پیروزی ارزشمندی را برای استان رقم بزنند. برای تیم هیئت خراسان رضوی در این مسابقات ماهک مسلمی، ویدا شالچی، سحر لطفی و نرجس مرادی پور در خط آتش قرار گرفتند.

تیم تکواندو استان در لیگ منطقه ای کشور سوم شد

هفته پایانی لیگ منطقه ای دختران نونهال کشور به میزبانی استان خراسان رضوی در خانه تکواندو استان برگزار شد. این رقابت ها با حضور هشت تیم و ۱۶۰ تکواندوکار نونهال در فضایی پرشور و رقابتی دنبال شد و در پایان، تیم دختران خراسان رضوی توانست عنوان سومی لیگ منطقه ای کشور را از آن خود کند.

سیروس سنگچولی جای عباس شریف را گرفت

مربیگری پیشکسوت پیام در تیم خداداد

سیروس سنگچولی سرمربی تیم نونهالان آکادمی خداداد شد. پیشکسوت پیام خراسان با سابقه مربیگری در رده سنی امید و بزرگسالان کشوری، حالا به عنوان سرمربی جدید تیم نونهالان کمتر از یازده سال جایگزین عباس شریف شده است. حمید مروی، امین سالاری و سامان مصطفایی دستیاران سنگچولی در این تیم هستند. تیم نونهالان یاران خداداد در مسابقات فصل جاری لیگ برتر فوتبال نونهالان کشور تا پایان هفته هشتم یاسه برد، یک تساوی و پنج باخت، در رده پنجم جدول رده بندی قرار گرفته است.

عملکرد مشهدی ها در هفته چهاردهم لیگ برتر فوتسال کشور

از هت تریک طیبی تا اخراج عظیمی

گهرزمین سیرجان، دیگر تیم کرمانی، با رهبری کاپیتان مشهدی اش یک پیروزی شیرین به دست آورد و تیم بالایش نفت بندرعباس را با هشت گل شکست داد. در پرگل ترین بازی این هفته و در جریان گل باران تیم نگون بخت بندری، حسین طیبی نقش اول را داشت و در ادامه روند خوبش در این فصل، سه بار برای تیمش گل زد. کاپیتان تیم ملی که نمایش خوبی در مسابقات هم بستگی کشورهای اسلامی داشت، در این بازی هم درخشید تا همچنان در صدر جدول گل زنان لیگ باشد.

او در بازی دیروز، علاوه بر گل زنی، در دفاع هم نمایش کم نقصی داشت و مثل بازی تیم ملی کشورمان با مراکش در هنگام دفاع پاوربلی، نه تنها نقش خود را به خوبی ایفا کرد، بلکه گل زنی هم کرد تا خیال تیمش را از پیروزی در این بازی سخت راحت کند. گهرزمین با این برد همچنان در تعقیب گیتی پسند و مس سونگون است؛ دو تیمی که به ترتیب ۱۰ و پنج امتیاز با این تیم فاصله دارند که نشان از دشواری کار طیبی و یارانش برای قهرمانی و حتی نایب قهرمانی لیگ برتر دارد.

صدر جدول، موفق شد با نتیجه ۷بر ۳ تیم شهرکرد، قهرنشین لیگ، را شکست دهد. جاوید که امسال بر خلاف فصل های گذشته به سختی گل می زند، در این بازی دوبار پایش به گل باز شد تا نشان بدهد هنوز دوداز کننده بلند می شود! در این بازی بهروز عظیمی، دیگر بازیکن خراسانی مس هم که سبک بازی اش شباهت بسیاری به مهدی جاوید دارد و به نوعی بدل او محسوب می شود، خیرساز ظاهر شد. او یک گل زد تا در جشنواره گل زنی تیمش مشارکت داشته باشد، اما در اواخر بازی با دریافت کارت قرمز از بازی اخراج شد تا شب خوبش را این گونه خراب کند؛ اتفاقی که اصلا به مزاج علی افضل، سرمربی مس، خوش نیامد؛ کسی که پیش تر عظیمی را به دلیل مسائل انضباطی از تیمش کنار گذاشته بود، اما حالا معلوم شد این کار چندان اثریخش نبوده است. مس سونگون هفته آینده بدون بهروز عظیمی در شهر خودش، تبریز، میزبان تیم بهشتی سازه گرگان است.

● هت تریک طیبی در گهرزمین در روزی که فولاد زرنده ایرانیان با هدایت سرمربی مشهدی اش در اصفهان بازنده از زمین خارج شد،

● حمیدرضا معصومیان هفته چهاردهم لیگ برتر فوتسال که در واقع اولین هفته از دور برگشت این مسابقات است، دیروز با برگزاری شش بازی به پایان رسید. در یکی از بازی های مهم، گیتی پسند تیم فولاد زرنده ایرانیان را شکست داد تا ضمن جبران نتیجه بازی رفت، به صدرنشینی خود در جدول مسابقات ادامه بدهد. شاگردان حمید بی غم، سرمربی مشهدی تیم کرمانی لیگ که بازی دور رفت را شکست داده و اولین و تنها شکست گیتی پسند را به این تیم تحمیل کرده بودند، دیروز هم به همین امید وارد زمین شدند، اما تیم اصفهانی ثابت کرد امتیاز گرفتن از آن در زمین خودش کار بسیار دشواری است. این شکست سومین باخت تیم بی غم است که شروع بسیار خوبی در لیگ داشت. خیلی ها با توجه به مهره های خوبی که این تیم دارد، از آن به عنوان مدعی خاموش قهرمانی نام می بردند، اما اندک اندک اوضاع عوض شد و حالا آن ها نه تنها به رتبه چهارم جدول تنزل کرده اند، بلکه فاصله شان با تیم اول جدول که همین گیتی پسند باشد، به شانزده امتیاز رسیده است! این یعنی حمید بی غم و تیم متمول کرمانی کار سختی برای قهرمانی دارند، هرچند که تا اینجا عملکردشان قابل قبول بوده است.

● گلزنی علی اکرمی برای گیتی پسند گیتی پسند در جدال با تیم فولاد زرنده کرمان ۴بر ۱ برنده شد. گل سوم تیم اصفهانی را علی اکرمی، بازیکن خراسانی، روی پاسی که از یک ضربه کاشته به او رسید، به ثمر رساند. اکرمی با این گل جایگاهش در تیم پرمهره محمد کشاورز را بهتر از قبل کرد. او از اندک فرصت هایی که نصیبش می شود، بهترین

● گلزنی جاوید، اخراج بدل جاوید در یکی دیگر از بازی های مهم دیروز، تیم مس سونگون، نزدیک ترین تعقیب کننده گیتی پسند در

۱۰سال پیش در چنین روزی بر ورزش مشهد چه گذشت؟

پیام و ابومسلم تا گردن در حاشیه های خود خواسته

تشکیل شد تا حاکمیت دوباره شدن ابومسلمی ها در زمان چمنیان و حنطه در پیام هم تکرار شود. در اردوگاه ابومسلم هم اوضاع چندان خوب پیش نمی رفت و مالک شهرستانی تیم نسل ابومسلم در این هفته رمضان شکری را از کار برکنار کرد و هدایت تیم را به صورت موقت به اصغر جاننداری داد که تجربه کافی برای این نقش یعنی مربی موقت را کاملاً داشت! در آن زمان، یعنی آبان ۱۳۹۴، بحث مربی شدن سعید خانی که همشهری مالک باشگاه بود و به تازگی فوتبیل را کنار گذاشته بود، نیز مطرح بود، اما هواداران دوازده ابومسلم به شدت مخالف بودند و حتی مدیرعامل را هم تهدید کردند که سمت خانی نرود!

● اوضاع بد سیاهامگان و پدیده در اواخر آبان ۱۳۹۴ پدیده و سیاه جامگان وضعیت خوبی در لیگ برتر نداشتند. مسابقات به هفته دوازدهم رسیده بود و پس از وقفه ای کوتاه برای بازی تیم ملی با گوام، در حالی قرار بود از سر گرفته شود که پدیده با راه آهن تهران و سیاه جامگان با تراکتور تبریز بازی داشت. نکته تأسف برانگیز اینکه از این چهار تیم فقط تراکتور هنوز زنده است و سه تیم دیگر سال هاست از صفحه روزگار محو شده اند! سیاه جامگان در این روزها محسن فروزان را که حاشیه های زیادی داشت و با فرهاد کاظمی هم درگیر شده بود، از تیم کنار گذاشت. مربی تهرانی مشکلی ها با اضافه کردن رضا شاهرودی و وحید قلیچ به کادرفنی خودش، جمع پرسپولیسی ها را در مشهد کامل تر کرد. پیش از این دو نفر مرتضی کرمانی مقام هم به عنوان دستیار اول با کاظمی به مشهد آمده بود.

۱۰سال پیش در چنین روزهایی، یعنی هفته آخر ماه پاییز، ورزش مشهد کج دار و مریز پیش می رفت؛ در مسیری که همان زمان خیلی ها می گفتند به ترکستان است. پیام و ابومسلم پس از سقوط از لیگ برتر و سپس لیگ دسته اول، در حالی در دسته دوم روزگار می گذارند که حاشیه های شان نه تنها از قبل کمتر نشده بود، بلکه بیشتر هم شده بود. در روزهایی که پدیده و سیاه جامگان حضور ضعیف و کم رنگی در لیگ برتر داشتند، مسئولان ورزش استان همه سبب های خود را در سبب این دو تیم تازه تأسیس ریخته و دو تیم قدیمی شهر را به حال خود رها کرده بودند. این شده بود که پیام از مشهد به کاشمر رفته بود و ابومسلم مالکی نیشابوری داشت که خودش هر روز یک حاشیه جدید درست می کرد!

● برکناری مربیان پیام و ابومسلم در روزهایی که حواس همه به پدیده و سیاه جامگان بود و کسی دغدغه بازگشت ابومسلم و پیام به سطح اول فوتبال کشور را نداشت، پیکر نیمه جان این دو تیم در حال دست به دست شدن بین آدم ها و اسپانسرهای گوناگونی شد که زمان ثابت کرد هیچ کدام توانایی اداره این دو سرمایه بزرگ مشهدی ها را ندارند. پیام در آن زمان با تدبیر عجیب مالکش به کاشمر رفته بود که در آنجا هم با مشکل روبه رو شده بود. در اواخر آبان ۱۳۹۴ هیئت مدیره باشگاه پیام کاشمر، آرمین رهبر، سرمربی تیم، را اخراج کرد و همین باعث اختلاف بین مالک مشهدی و هیئت مدیره کاشمری تیم شد. اختلافات آن قدر بالا گرفت که در این هفته دو تیم پیام، یکی به سرمربیگری مجید حسینی پور و یکی هم با هدایت آرمین رهبر،

ورزش مشهد یک دهه قبل

● ورزش مشهد در چند دهه گذشته روزهای خوب و بد زیادی به خود دیده و بی تردید مرور خاطرات این روزها برای هر ورزش دوست خراسانی جذاب است. با این همه، در این بخش که سهشنبه ها چاپ می شود، به سراغ اتفاقاتی می رویم که درست یک دهه پیش در ورزش مشهد در چنین روزهایی رقم خورده است. به این بهانه مروری می کنیم بر سرنوشت تلخ و شیرین ورزش شهرمان.

دیر زیاد آن در هزاره

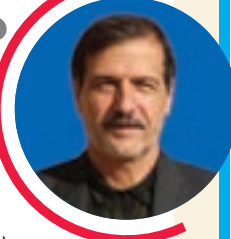
به مناسبت تولد ۶۰ سالگی ابوطالب مظفری، شاعر افغانستانی مقیم مشهد

یادداشتی از محمد کاظم کاظمی

شاعر کامل

ابوطالب مظفری به نظر من یک شاعر کامل است. منظوم از این عبارت چیست؟ ما بسیار شاعران داریم که در بعضی از وجوه شاعری در حد والا و بلکه متعالی هستند، ولی در بعضی وجوه دیگر به آن مرتبه و منزلت نمی رسند. مثلا شخصی دانش و آگاهی از فنون شاعری دارد، ولی استعداد و قریحه سرشار در حد نبوغ ندارد. شخصی دیگر آتش فشان استعداد شعری است، ولی آتش فشانی که گاهی خاموش می شود و گاهی هم فوران بی حاصلی دارد. کسی دیگر ممکن است هم قریحه و استعداد داشته باشد، هم دانش ادبی، ولی دغدغه مندی، تعهد انسانی و اخلاقی یا نفس سالمی نداشته باشد تا شعری که می سراید یک کارگردانسانی ارجمند و عمیق پیدا کند. یا همه این ها را داشته باشد، ولی طبیعت حاشیه ساز و پیردرسی داشته باشد و با رفتارها یا گفتارهای سنجیده همه را تباه سازد. با این اوصاف، به باور من در سال های بعد از استاد خلیل ا... خلیلی، شاعر متاخر افغانستان،

یادداشتی از مصطفی محدثی خراسانی

پیر شعر مهاجران

محمد کاظم کاظمی ، فضل ا... قدسی و ابوطالب مظفری، اولین شاعران مهاجر افغانستانی بودند که به حلقه شعر جوان خراسان پیوستند و در شکل گیری جریان شعر جوان خراسان در دهه ۶۰ نقشی اساسی داشتند و موجبات پیوستن بسیاری دیگر از شاعران افغانستانی مهاجر به این حلقه را فراهم آوردند. شریف سعیدی، محمد رضا محمدی، رفیع جنید، قنبرعلی تابش، زهرا حسین زاده و... در آن سال ها به مرور به میدان آمدند و در رونق شعر جوان خراسان نقش چشمگیری ایفا کردند.

کاظمی با ذهن نقاد و دانش شعری و زبان تعلیمی خاص خودش خیلی زود به معلم شعر جوان خراسان و با انتشار کتاب آموزش شعر «روزنه» به معلم شعر در حوزه زبان فارسی تبدیل شد. فضل ا... قدسی در رفت و آمد بین افغانستان و ایران و فعالیت های اجتماعی و سیاسی، گاهی سری به ما می زد و کماکان در کنار تمام فعالیت هایش، شعر را جدی دنبال می کرد، اما در این بین ابوطالب مظفری به اموری راهبردی و اساسی تر پرداخت و به تربیت و آموزش و جهت دهی و غنی سازی جریان شعر مهاجران در ایران پرداخت و با راه اندازی مجله «در دری» تلاش خود را معطوف باروری جهان بینی و اندیشه و تفکر شاعران کرد و به پیر شاعران مهاجر در سیرو سلوک شاعری تبدیل شد تا حدی که من این نسبت را حتی بین محمدکاظم کاظمی که سرآمد شاعران مهاجر در ایران است و ابوطالب مظفری می دیدم و احترام و شأنی که کاظمی برای مظفری قائل بود و هست حکایت از این ارادت دارد. مظفری با مناعت طبع، بی اعتنائی به عناوین و اعتبارات دنیایی، خلوتی گزید و سیرو سلوکی را پیش گرفت که توانست آن را تسری دهد و بسیاری دیگر را با خود همراه کند.

یادداشتی از علی محمد مؤدب

جمع مهربانی و خرد

سال ها پیش یادداشتی از سید ابوطالب مظفری در نشریه «در دری» خواندم که درباره سفری اردویی به همراه جمعی از شاعران به یکی از تفریحگاه های مشهد بود. در آن یادداشت به زیبایی از ماجرای ساده آب بازی که در اردو اتفاق افتاده بود برداشت هایی حکیمانه ارائه کرده بود. دریافتن معنای نشانه ها و لحظات زندگی، کاری است که از حکیمان و حکمت جویان برمی آید و مظفری همیشه در آستان شعر کهن فارسی برای یافتن حکمت زانو زده است. سید ابوطالب مظفری یکی از عزیزانی است که نامش همواره روشنی و مهربانی و خرد را به یاد می آورد. مظفری به درستی از متون کهن ادبی، حکمت آموخته و با همین آموخته ها امروز یکی از سرمایه های وزین ادب فارسی است که بسیاری از جوانان شعر خراسان از وجود او بهره مند شده اند. وجود گران قیمت او سرمایه ای است برای پرورش ادیبان و شاعران در حوزه فرهنگی خراسان بزرگ و بزرگداشت و تکریم او تکریم حکمت و ادب و فضیلت است. تولد او را به شعر و شاعران تبریک می گویم و دعا می کنم سایه او بر سر ادب و وطن عزیز فارسی مستدام باشد.

یادداشتی از سیدحکیم پینش

خوش مشرب محبوب

نمی توانی با دیدن او ذوق نکنی، آرام است و کم گپ، اما خوش مشرب محبوب، با صفا و اهل دل، مهربان و عاطفی و محبوب. با او خسته نمی شوی به ویژه اگر بساط شطرنج بپهن باشد و موسیقی سنتی هم چالان. در هنگام صحبت، گپ های طنز آمیزش، همچنان که موجبات خنده دوستان را فراهم می کند، صمیمیت فضا را بیشتر می سازد. شاگردانش او را به اندازه ای دوست دارند که حواریون حضرت عیسی را؛ در زلالی نگاهش غرق می شوند و در خنکای اندیشه اش، جان تشنه خویش را سیراب می کنند.

استاد سید ابوطالب مظفری را از سال های دور می شناسم، از

یادبود

محمدرضا معلمی یکی از چهره های شاخص امروز شعر افغانستان، ابوطالب مظفری است. او در دهه ۴۰ شمسی در افغانستان به دنیا آمد و بعد از تهاجم شوروی به افغانستان، سال ۶۱ به ایران مهاجرت کرد. زمانی که طلبه بود، شاعری را با استعداد ذاتی و کشش درونی آغاز کرد و سال ۱۳۶۴ نخستین شعر خود را سرود. اکنون قریب به سی سال از انتشار اولین دفتر شعر ابوطالب مظفری با عنوان «سوگنامه بلخ» می گذرد. مظفری در این مدت علاوه بر انتشار دفترهای شعر خودش، مشغول فعالیت های مطبوعاتی و پژوهشی هم بوده است. هرچند فصلنامه «در دری» و «خط سوم» را نمی شود جزو کتاب های او محسوب کرد، ولی این دو نشریه که در آن سال ها بهترین نشریات فرهنگی افغانستان شمرده می شدند، با سردبیری او منتشر شدند و نیمه دهه ۷۰ تا نیمه دهه ۸۰ را به یک دوره طلایی از کار مظفری بدل کردند. او را علاوه بر شعر و پژوهش ادبی، به شاگردپروری و فعالیت های متعدد فرهنگی می شناسند. چهره ای که همواره پایگاه شاعران مهاجر افغانستانی در نقد شعر و حل مشکلات زندگی بوده است. او همچنین همت بسیاری به ارتقای سطح علمی و معرفتی شاگردان خود داشته و با شخصیت تأثیرگذار خود، همواره اطرافیانش را از دانش سرشارش بهره مند ساخته است. در این یادبود که به مناسبت آغازین روزهای ورود او به دهه هفتم زندگی اش گردآوری شده است، تلاش کردیم تا جنبه های مختلفی از شعر و شخصیتش را به اختصار مرور کنیم.

باید تعادل را هم افزود، او به جنگ و جهاد کشور بی توجه نیست و شعرهای فاخری در این زمینه دارد، ولی در حمایت از تنفک سالاران یا قومیت گرایان یا متحجران یا ستمکاران کشور ما که همیشه هم وجود داشته اند، وارد میدان نشده است. او به مفاخر تمدنی ما بسیار دلبسته است، ولی افتخار کردن افراطی به این مفاخر را خوش ندارد. همچنین او به تبعیض های قومی رایج در افغانستان اعتراض دارد و خیلی از شعرهای او در واقع گفتمان عدالت خواهی قومی را ترویج می کند، اما در عین حال قوم گر یا قوم ستیز نیست و بلکه در آتارش همواره از وفاق و ملت سازی دفاع کرده است. در کنار این تعادل، باید به جامعیت شعر مظفری هم اشاره کنیم. شماری از شاعران، فقط شاعر عاشقانه سرایند. شماری فقط مذهبی سرایند.

عده ای فقط شاعر اعتراض هستند. شاعرانی که در کارشان مسائل و مضامین و دغدغه های متعدد و متکثر بتوان یافت، زیاد نیستند. مظفری از همین اندک شاعران است. اگر شعر مذهبی بخوایم، در کارنامه اش هست، شعر ملی و میهنی هست، شعر سیاسی و اجتماعی هست، شعر عاشقانه، تأملات شخصی، تأملات فکری، حتی اخوانیه دارد و به ندرت با هر انتظاری که از شعر داریم، از گنجینه شعر مظفری دست خالی برمی گردیم. همین طور در زمینه قالب، آتارش متنوع است،

محمد کاظم کاظمی و ابوطالب مظفری از روزگار دهه ۷۰ تا امروز

یادداشتی از زهرا حسین زاده امروز ماییم و شما

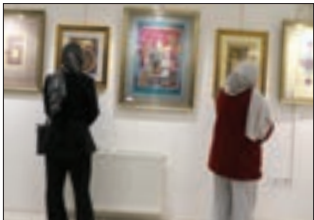
هفده ساله دختری عاصی بودم در قامت مسئول یک بنیاد فرهنگی، خسته ورسته از هنجارهایی که سنت بر دست و پایم بسته بود. پیش خود فکر می کردم جهان را تغییر دهم. مقاله می نوشتم و در جمع های کلان مردمی می خواندم، گاه سخنرانی می کردم. نو شروع کرده بودم به نوشتن چیزهایی که به زعم خود شعرشان می پنداشتم. همان ایام پاکتی به دستم رسید با نامه ای در دلش. این بیت از مولانا را در پیشانه داشت: ای عاشقان! ای عاشقان! امروز ماییم و شما/ افتاده در غرقابه ای تا خود که داند آشنا

پای زیب آن امضایی بود با قلم سبز که افتادن سنگ در آب را نداعی می کرد، دایره هایی تکرار شده که بیننده را مجذوب می کرد. امضا، آن سید ابوطالب مظفری بود، نامی که قبلا بارها دیده و شنیده بودم. شعر "دمبوره نامه اش" جنجالی برانگیخته بود آن وقت ها و آتشی سوزانده بود که مپرس. دعوت نامه خبر از رستاخیزی عظیم داشت در حیطه فرهنگ و ادب مهاجران افغانستانی. خام بودم و بی نامه را نگرفتم. خواهرم به «دز دری» که تازه تأسیس بود رفت و آمد داشت و فصلنامه هایش را برایم می آورد. با جان می نویشیدم تک تک مطالبش را و کیفور می شدم. سرمقاله ها، اما یک چیز دیگر بودند. کلمات انگار جادویت می کردند. جملات، صیادان ماهری بودند که تا مدت ها در دامنشان سرگردان می ماندی. دلت می خواست به احترام کلماتش قیام کنی و کلاه از سر بکنی. این قدرت، خاص قلم استاد مظفری بود و من مشابه آن را به ندرت دیده ام. خواهرم دفاتر شعرم را یواشکی پیش استاد برده بود که بخواند و نظر بدهد. همه آن هذیان گویی ها و خزبهلات را با محبتی بی دریغ خوانده بود. زیر برخی کلمات با قلم سرخ، خط کشیده و شرحی نوشته بود. در پایان هم توصیه هایش را صبور برشمرده بود. بسیار به کار آمدن آن پندها. سال ۱۳۸۲، افغانستان مهمان ویژه نمایشگاه بین المللی کتاب تهران بود. چند نفری از مشهد دعوت شدند که من هم از جمله شان بودم. آن سفر نقطه عطف زندگی ادبی ام شد. شعرها و سخنان بیشتری از ابوطالب مظفری شنیدم. شخصیت منحصر به فردی در وجود ایشان یافتم، کاریزمایی که بر من اثرها داشت. در شعرهایش رنج های قوم من متجلی بود که با فخامت خاص بر دل می نشست. استعدادی ویژه در صحبت های بداهه در محافل داشت که برخاسته از مطالعات عمیق و دانایی بی نظیر وی است. بعد بازگشت از آن سفر به دعوت ایشان لبیک گفتم و تا امروز همکاران در مؤسسه فرهنگی «دزدی» و بعدها دانشنامه «هزاره» باقی ماندم. از خوش اقبالی های انگشت شمارم یکی همین آشنایی با حضرت ایشان است بی شک. بسیار می شناسم آدم هایی را که اینک صاحب نام و چه بسا نانی در حیطه ادبیات اند و خودشان را با افتخار شاگرد و وام دار مهربانی استاد مظفری می دانند. به چشم سر شاهد بودم که با حوصله تمام به تربیت چند نسل شاعر و نویسنده پرداخته است، بی هیچ چشمداشتی، شکیبایی مثال زدن از دیگر ویژگی های حضرت ابوطالب است که درس ها برای شخص من داشته است. اندیشه سترگ و روشن نگری های ایشان بر عوام، گاه گران آمده است و او را برناتفته و هدف نوک پیکان های کج فهمی قرار داده اند. استاد، اما خم به ابرو نیاورده و به راهی که به آن ایمان داشته، آهسته و پیوسته ادامه داده است. اینکه در این روزگار پراشوب، چون ابوطالب مظفری بزرگ باشی و نه خانه ات باشد، نه ماشین و نه حساب بانکی پر و پیمانت خود نکته ها دارد که چشم بصیرت می طلبد فهمش.

استاد مظفری سال های زیادی را به پرورش شاگرد اختصاص داده است. عمر شاگرد پروری اش، تقریباً به اندازه عمر شاعری اش بوده است. بسیاری از شاعران جوان مهاجر و بسیاری از شاعران ایرانی که در مشهد بوده اند، افتخار شاگردی اش را دارند. از زمانی که مؤسسه «در دری» تأسیس شده. این مؤسسه در روزهای جمعه و غیرجمعه، با توفق شاعران و نویسندگان با سابقه و بی سابقه بوده است. استاد مظفری هم با حضور همیشگی خود در سخت ترین شرایط هم در زمینه داستان و هم در زمینه شعر، کوشش داشته است که دست شاعران و نویسندگان را بگیرد. خوشبخت کسانی که در این سال ها کوشش کرده اند از دانش این شاعر بزرگ فارسی بهره بگیرند.

استاد مظفری بسیار اهل مطالعه است. شاید نشده باشد که گذرش به شهر بیفتد و راه خود را به سوی کتاب فروشی ها کج نکرده باشد و تازه ترین کتاب های ادبی را نخرد. اگر کتابی را در کتاب فروشی پیدا نکردید، حتما سراغ کتابخانه استاد مظفری بروید.

در حاشیه برگزاری نمایشگاه نگارگری و تذهیب در نگارخانه «شکوه شاهنامه» بیان شد فضای مناسب برای آموزش نگارگری و تذهیب در مشهد

عکس: شهربان لاله‌ای شهرآر

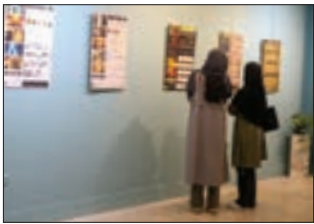
مهديه قمری اطا‌هر نیبی زاده، استاد پیشکسوت نگارگری سنتی و تذهیب مشهد و مدرس مکتب هنری رضوان آستان قدس رضوی، این روزها مسئول برگزاری نمایشگاه گروهی نگارگری و تذهیب در نگارخانه «شکوه شاهنامه» است. او با بیان اینکه در این نمایشگاه ۶۸ اثر از ۵۶ هنرمند در زمینه نگارگری،

گل و مرغ و تذهیب به نمایش درآمد‌ه است، به خبرنگار شهرآر گفت: هدف از برگزاری نمایشگاه، نشان دادن توانمندی، هنر و استعداد هنرمندان فعال در رشته های نگارگری و تذهیب در استان خراسان و مشهد است. نبی زاده که داور بخش تذهیب و نگارگری جشنواره خوش نویسی «شکوه شاهنامه» در این دوره است، ادامه داد: مادر عصری زندگی می‌کنیم که خوش نویسی، تذهیب و نگارگری در کنار هم به عنوان هنرهای اسلامی و تکمیل‌کننده هم شناخته شده‌اند. بر همین اساس، در جشنواره امسال «شکوه شاهنامه»، بخشی به صورت حرفه‌ای دآوری می‌شود. برگزاری نمایشگاه و جشنواره خوش نویسی «شکوه شاهنامه» در کنار هم می‌تواند زمینه حضور گسترده‌تر هنرمندان فعال در عرصه نگارگری و تذهیب را فراهم کند. او افزود: خراسان رضوی، به ویژه مشهد، از قطب‌های اصلی هنر نگارگری و تذهیب کشور است. زیرا هنرمندان شاخصی دارد که با ذوق و علاقه، آثاری فاخر خلق می‌کنند. استاد نگارگری در ادامه اظهار کرد: خوشبختانه شرایط آموزش نگارگری و تذهیب در مشهد مطلوب است. استادان بسیاری بخشی از زمان خود را به آموزش علاقه‌مندان اختصاص می‌دهند و نهاد‌هایی همچون اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل میراث فرهنگی، مکتب هنر آستان قدس رضوی و جهاد دانشگاهی نیز کلاس‌های آموزشی گروهی برگزار می‌کنند؛ بنابراین بستر آموزش نگارگری و تذهیب برای دوستداران این هنرها در مشهد فراهم است.

گزارش خبری

در حاشیه دومین نمایشگاه گروهی «از ریشه تا همیشه» مطرح شد

ضرورت حمایت مالی از تولید پویانمایی در مشهد

عکس: شهربان لاله‌ای شهرآر

قمری ا‌دومین نمایشگاه گروهی آثار پویانمایی و بازی با عنوان «از ریشه تا همیشه» تا پایان هفته جاری با همکاری انجمن علمی هنرهای چندرسانه‌ای در نگارخانه فردوس برپاست. در نمایشگاه، مجموعه‌ای از طراحی شخصیت، موجودات اسطوره‌ای، پویانمایی،

مفاهیم بصری و داستان‌های ایرانی وفاترتی، حاصل کار هنرجویان رشته هنرهای چندرسانه‌ای دانشگاه فردوس، برای علاقه‌مندان به نمایش درآمد‌ه است. حورا حق شنو، مدرس گروه هنرهای چندرسانه‌ای دانشگاه فردوس و مسئول برگزاری این نمایشگاه، با اشاره به اینکه نزدیک به یک دهه از تدریس رشته پویانمایی در دانشگاه فردوس می‌گذرد، گفت: رشته چندرسانه‌ای تلفیقی از هنرهای سینمایی از جمله طراحی بازی، پویانمایی، کارگردانی، نویسندگی، تحلیل فیلم و عکس، برنامه نویسی و... است. این مدرس دانشگاه افزود: هر سال پس از پایان ترم، نمایشگاهی از آثار دانشجویان برگزار می‌شود تا هم سایر دانشجویان با تولیدات هم‌کلاسی‌های خود آشنا شوند و هم با دعوت از فعالان عرصه کسب وکار در حوزه هنرهای نمایشی و پویانمایی، زمینه جذبشان در مشاغل فراهم شود. حق شنو با تأکید بر اهمیت درس سه واحدی «انسان، طبیعت، طراحی»، گفت: این درس از جمله دروس کاربردی است که می‌تواند به دانشجویان رشته چندرسانه‌ای در تولید پویانمایی کمک کند و در ادامه، تولیدات آنان تجربه‌ای کارآمد برای ورود به بازار کار باشد. او درباره آثار حاضر در نمایشگاه توضیح داد: در این دوره ۲۶ اثر از چهل هنرمند به نمایش درآمد‌ه و هر اثر حاصل کار دو یا سه دانشجو است. نمایشگاه تا پایان هفته جاری ادامه دارد. به گفته این مدرس دانشگاه، محور تمام آثار در نمایشگاه، افسانه‌های بومی و داستان‌های حماسی ایرانی است و دانشجویان کوشیده‌اند در خلق این آثار از شاهنامه و اشعار حماسی دیگر شاعران ایرانی بهره بگیرند. حق شنو با اشاره به ظرفیت بالای هنرمندان مشهدی در تولید پویانمایی‌های ماندگار و باکیفیت افزود: بسیاری از دانشجویان رشته چندرسانه‌ای علاوه بر ساخت آثار شاخص پویانمایی، تولیدات خود را به مسابقات ملی و جهانی فرستاده‌اند و احتمال کسب رتبه به وسیله آن‌ها نیز وجود دارد. وی ادامه داد: در نمایشگاه برخی از دانشجویان با استفاده از هوش مصنوعی، ویدئوهایی از پویانمایی‌های طراحی شده خود را ارائه کرده‌اند. تجربه نشان می‌دهد که هوش مصنوعی می‌تواند در ارتقای کیفیت تولید، نقش مؤثری ایفاکند. حق شنو در پایان تأکید کرد: برای استفاده بهینه از مهارت و استعداد دانشجویان در تولید پویانمایی‌های قوی و باکیفیت، لازم است نهاد‌های مسئول و شرکت‌های پویانمایی‌سازی مشهد از آنان حمایت مالی و تجهیزاتی و... داشته باشند.

گزارش خبری

گزارشی از نشست انتقال تجربه با «محمدعلی باشه آهنگر» دریاشگاه فیلم رویش مشهد

لحن خودت را بشناس

نشست انتقال تجربه با حضور محمدعلی باشه آهنگر، فیلم‌ساز مطرح سینمای دفاع مقدس، دریاشگاه فیلم رویش مشهد برگزار شد. به گزارش شهرآرانیز، در این نشست که با حضور جمعی از فیلم‌سازان جوان، فیلم‌نامه‌نویسان و علاقه‌مندان به فیلم‌سازی برگزار

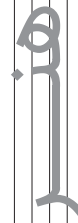
شد، برخی از قواعد و مباحث مهم فیلم‌نامه‌نویسی و کارگردانی ازسوی این فیلم‌ساز سینمای دفاع مقدس، مطرح شد. در این نشست یکی از فیلم‌های این کارگردان به نام «نبات داغ»، به عنوان تجربه متفاوت باشه آهنگر، که در مشهد ساخته شده، اکران شد و در پایان فیلم‌سازان به بحث‌وگفت‌وگودرباره آن پرداختند. کارگردان «سینما متروپل» در ابتدای صحبت‌هایش به موضوع مهم ایده‌پردازی اشاره و به تفصیل درباره آن صحبت کرد. آن‌ساده محرکی که فیلم را به حرکت درمی‌آورد و ایده را شکل می‌دهد. باشه آهنگر در ادامه به ریتم و لحن فیلم‌نامه، زاویه دید و دیگر مباحث مهم در فیلم‌نامه‌نویسی پرداخت. بخشی دیگر از این نشست به انتقال تجربیات کارگردانی این فیلم‌ساز اختصاص یافت. کارگردان «سرو زیر آب» به موارد مهم کارگردانی از جمله لحن فیلم‌ساز، نورپردازی، اندازه نماها، ارتباط و تقاهم با عوامل فیلم، بازیگری و حرکت دوربین اشاره کرد. انتقال تجربیات فیلم‌سازی این کارگردان سینمای دفاع مقدس، فرصت خوبی برای فیلم‌سازان مشهدی فراهم آورد تا به درکی از لحن و ریتم فیلم دست یابند. ساخت فیلم‌های دفاع مقدس‌ای از سوی نسل جوان و چالش‌های ناشی از شکاف نسلی از جمله دغدغه‌های مهم برخی از فیلم‌سازان حاضر در این نشست انتقال تجربه بود که باشه آهنگر به تفصیل به آن پرداخت. به عقیده‌وی کسی که بخواهد برای باورهایش فیلم بسازد، حتی اگر آن دوره‌راندیده باشد می‌تواند با رجوع به پژوهش‌های موجود در مسیر رسالت و دغدغه‌هایش گام بردارد.

شهرآر

۳شنبه

۲۷ آبان ۱۴۰۲
شماره ۴۴۳

۱۱

بروز خلاقیت جوانان در کنار تجربه پیشکسوتان

نگاهی به آثار روز سوم سی وپنجمین جشنواره تئاتر استانی خراسان رضوی

نمایش خیابانی از شهرهای مشهد، خواب و نیشابور اجرا می‌شوند.

در این نوشتار نگاهی به هشت نمایش روز سوم جشنواره تئاتر استانی امسال داریم.

را با حضور گسترده تر گروه های شهرستانی و شور و نشاط بیشتری خواهد گذراند. از ویژگی های جشنواره امسال، حضور پیشکسوتان و هنرمندان مطرح تئاتر در کنار جوانان با استعداد است. در روز سوم جشنواره، چهار نمایش صحنه‌ای و چهار

سید جواد اشکذری

سی وپنجمین جشنواره تئاتر استانی خراسان رضوی، پس از دو روز اجرا، روز سوم خود

گزارش روز

بچه های خیابان/ خواب

خواب در بین شهرستان های دیگر استان، حضور پرشوری در جشنواره امسال دارد. نخستین نمایش روز سوم به اثری خیابانی از این شهر تعلق دارد. نمایش «بچه های خیابان» به نویسندگی عبدالکریم مشورتی و کارگردانی لیلا هنرخواه، امروز سه شنبه ۲۷ آبان، ساعت ۱۵:۳۰ در لابی مجتمع کوهرس اجرا می‌شود.

در این نمایش امیرحمزه هلی، امین یارسا احضاری، پردیا قاسم‌زاده، وحید ذاکری و لیلانقرعلی زاده بازی می‌کنند. «بچه های خیابان» حکایت چند نوازنده خیابانی است که برای امرار معاش در خیابان ها و پارک ها نوازندگی می‌کنند. خیابان، آخرین مکان دیده شدن آن هاست

که هنگام اجرا با حضور مردم، شاهد اتفاق هایی هستیم.

مرگ یزگرد، اتاق ۴۶۶/ مشهد

دومین اثر جشنواره، تئاتر صحنه‌ای «مرگ یزگرد، اتاق ۴۶۶» به کارگردانی جلیل شریعتی از مشهد است که برداشتی متفاوت از نمایشنامه «مرگ یزگرد» اثر بهرام بیضایی محسوب می‌شود.

این نمایش امروز، سه شنبه، ساعت ۱۶ در سالن شماره یک پردیس تئاتر آکتور روی صحنه می‌رود.

در این نمایش ۱۱ دقیقه‌ای ترجمه کلای، مصطفی رجبی، مرسانا برازنده، بهرام علی‌آبادی، حمید خادمی، مصطفی شاد، سعید شهروز، مبین اکبری و سارینا بهمن‌آبادی به ایفای نقش می‌پردازند. «مرگ یزگرد، اتاق ۴۶۶» روایتی از چگونگی مرگ یک تمدن است.

روز بیست و نهم ساعت نه/ نیشابور

تنها اثر نیشابوری جشنواره امسال، نمایش صحنه‌ای «روز بیست و نهم ساعت نه» به نویسندگی و کارگردانی محسن مسعودی فر است که امروز، سه شنبه ۲۷ آبان، در دو نوبت ۱۸ و ۲۰ در سالن شماره دو پردیس تئاتر آکتور روی صحنه می‌رود.

هما سعادت، مبینا عین‌آبادی، متینا اسلامی و شهداد خلاصی از بازیگران این اثر هستند. «روز بیست و نهم ساعت نه» به داستان زندگی سه زن می‌پردازد که به صورت پازلی قصه‌هایشان را روایت می‌کنند و در پایان، هر سه قصه به موضوعی مشترک می‌رسند؛ دردی مشترک میان سه زن.

شریت زعفران، آویشن.../ مشهد

تئاتر «شریت زعفران، آویشن، پونه و چند قطره روغن گل مغربی» به نویسندگی و کارگردانی سارا پاکدل، از دیگر آثار هنرمندان مشهدی در روز سوم جشنواره سی وپنجم تئاتر استانی «رضوان» است. این اثر صحنه‌ای امروز، سه شنبه ۲۷ آبان، در دو نوبت زمانی ۲۰ و ۲۲ در تماشاخانه استاد نوری اجرا می‌شود. دلارام امینی مقدم فاروج، آرمان صفری، روزان نیازی و سجاد خسروی کوچ‌گروه بازیگران این نمایش راتشکیل می‌دهند. در خلاصه‌نمایش آمده است: «مثل مار، مثل خزنده یا اژدها، می‌خزم به درون خانه‌ها. هر شُزی که بگویی با من است. من همانم که خشک شدن پستان مام شیرده از اوست؛ من همانم که نوزادان

را از خواب بیدار می‌کنم تا هلاکشان سازم.»

ستاره‌هایی به رنگ تاول/ خواب

آخرین اثر روز سوم از شهرستان خواب است. جشنواره امروز با نمایشی خیابانی از خواب آغاز می‌شود و با تئاتری صحنه‌ای از این شهر به پایان می‌رسد. تئاتر «ستاره‌هایی به رنگ تاول» به کارگردانی مجید محسنی، امروز، سه شنبه، ساعت ۲۱:۳۰ در سالن اصلی تئاتر شهر مشهد اجرا می‌شود. این منولوگ که نگین خلیلی تنها بازیگر آن است، روایتی تلخ و شاعرانه از دختری دارد که در میان خاکسترهای جنگ، خاطرات کودکانه‌اش را با رنج سال‌های از دست دادن خانواده‌اش گره می‌زند. او در تنهایی سال‌های بعد، با اشیای ساده‌ای چون تاب، دبه‌های سیرترشی و عروسکش، تصویری دردناک از

زخم‌های ماندگار جنگ می‌سازد.

آرش زمان/ مشهد

سومین اثر بخش خیابانی، نمایش «آرش زمان» به نویسندگی وحید ممیزی و کارگردانی رضا کمالاتی از مشهد است که امروز، سه شنبه، ساعت ۱۹:۳۰ در لابی مجتمع کوهرس اجرا می‌شود.

مهسا یعقوبی، ابوالفضل بیدل، محمد جواد میرزایی، مهران مغنی، معصومه بهنام فریمانی و علیرضا مددی در این اثر بازی می‌کنند. «آرش زمان» روایتگر قهرمانانی چون آرش کمانگیر است، آنان که جان خود را در راه سربلندی و پیشرفت سرزمین خویش فدا کردند و هر یک به نوعی «آرش زمانه»ی خود هستند.

مجنون/ مشهد

نمایش «مجنون» آخرین نمایش بخش خیابانی جشنواره تئاتر استانی است که امروز، سه شنبه ۲۷ آبان، ساعت ۲۱:۳۰ در لابی مجتمع کوهرس اجرا می‌شود.

این اثر به نویسندگی سعید خاکپور و کارگردانی دانیال راستین به داستان دو جانباز اعصاب و روان می‌پردازد که تکه‌ای از وجود خود را در جنگ جا گذاشته‌اند و هر روز خاطرات گذشته را با یکدیگر مرور می‌کنند.

علی صدایی و دانیال راستین در نقش این دو جانباز هنرنمایی می‌کنند.

زندگی‌هایی که زودتر از موعد آغاز می‌شوند

الهام ظریفیان

گاهی نوزاد، قبل از هفته سی و هفتم خودش را به دنیا می‌رساند، کوچک‌تر، ظریف‌تر و نیازمند مراقبتی که فراتر از تصور بسیاری از ماست. نوزاد نارس یعنی نوزادی که هنوز زمان کافی برای رشد کامل در رحم نداشته است. اغلب ریه‌ها، دستگاه گوارش، سیستم ایمنی و حتی پوستش هنوز در مرحله رشد است. برای همین، تولد زود هنگام همیشه با خودش چالش‌هایی می‌آورد، چالش‌هایی که بیش از هر چیز نیازمند صبر و عشق کادر درمان و خانواده هستند.

چرا برخی نوزادان نارس به دنیا می‌آیند؟

دلایل زیادی وجود دارد. گاهی مادر بیماری زمینه‌ای دارد، مانند فشار خون بالا. دیابت بارداری، عفونت‌ها، مشکلات جفت، خون‌ریزی‌ها و سبک زندگی نادرست. گاهی استرس‌های شدید، کم‌خوابی، تغذیه نامناسب، فاصله کم بین بارداری‌ها، کارهای پرخطر و گاهی هم هیچ علت مشخصی وجود ندارد.

نگاهی به آمار

- به‌طور تقریبی سالانه ۱۵ میلیون نوزاد نارس در دنیا متولد می‌شوند و از این تعداد یک میلیون نفر از دنیا می‌روند.
- حدود ۱۱ درصد از کل متولدان کشور را نوزادان نارس به خود اختصاص می‌دهند.
- احتمال ابتلا به آسم در نوزادانی که با ریه ناقص به دنیا می‌آیند ۴۰ درصد بیشتر از نوزادان کامل است.
- میزان مرگ و میر نوزادان نارس در ایران ۶۲ درصد و در جهان ۴۷ درصد است.
- در مادران زیر هفده سال و بالای ۳۵ سال احتمال بیشتری وجود دارد که زایمان زودرس را تجربه کنند.
- نوزادانی که در هفته سی و هفتم متولد می‌شوند در مقایسه با نوزادان کامل در آینده ۱۰ درصد بیشتر در معرض ابتلا به بیماری‌های مزمن قرار دارند.

دنیای کوچکی به نام NICU

بخش مراقبت ویژه نوزادان، دنیایی از نورهای آبی، دستگاه‌های کوچک و صداها، آرام‌یوق‌های هشدار است. جایی که نوزادان کوچک، مثل دانه‌های گیاه، زیر نور و مراقبت، آرام‌آرام رشد می‌کنند. مادرها و پدرهایی که اولین بار وارد این بخش می‌شوند، اغلب با ترس، نگرانی و اشک روبه‌رو می‌شوند. ولی به مرور یاد می‌گیرند که NICU فقط یک بخش درمان نیست، مدرسه امید برای زندگی است.

در این بخش نوزاد در انکوباتور گرم می‌ماند، با دستگاه به تنهایی نفس می‌کشد یا کمک می‌گیرد، شیر مادر یا سرنگ یا لوله معده به او می‌رسد و هر گرم اضافه و زنش، یک جشن کوچک است. این مسیر گرچه سخت است، اما هزاران نوزاد هر سال از آن عبور می‌کنند و سالم و قوی بزرگ می‌شوند.

شیر مادر یعنی زندگی

برای نوزاد نارس، شیر مادر فقط غذا نیست؛ دارو و سپر محافظ است. ترکیب شیر مادر نوزاد نارس با شیر مادر نوزاد رسیده فرق دارد؛ غلیظ‌تر و سرشار از مواد ایمنی‌بخش است. تغذیه این بچه‌ها معمولاً آرام، قطره‌قطره و حساب‌شده است تا گوارش نوزاد به مشکل نخورد.

آغوشی که درمان می‌کند

یکی از روش‌هایی که امروز در تمام دنیا به عنوان «معجزه لمس» شناخته می‌شود، مراقبت کانگورویی است. یعنی تماس پوست مادر یا پدر با نوزاد. این تماس دمای بدن نوزاد را تنظیم می‌کند، ضربان قلب و تنفسش را بهتر می‌کند، استرس والدین را کم می‌کند و شیر مادر را افزایش می‌دهد.

گاهی والدین فکر می‌کنند چون نوزادشان کوچک است، نمی‌توانند بغلش کنند؛ اما حقیقت برعکس است. برای نوزاد نارس، آغوش والدین یک داروی حیاتی است.

چالش‌های پزشکی، اما قابل مدیریت

نوزادان نارس ممکن است با مشکلاتی مثل زردی شدید، عفونت، مشکلات تنفسی یا نوسان قند روبه‌رو شوند. اما نکته مهم این است که پزشکان امروز در مراقبت از نوزادان نارس به سطحی رسیده‌اند که حتی نوزادان بسیار کم‌وزن نیز شانس بالایی برای رشد سالم دارند. در بسیاری از موارد، تمام این مشکلات با گذشت زمان و مراقبت مناسب، به‌طور کامل برطرف می‌شوند.

نقش خانواده بعد از ترخیص

بعد از ترخیص، تازه مسئولیت اصلی خانواده آغاز می‌شود. باید حواسشان به تغذیه، گرمای محیط، بهداشت و اکسیناسیون باشد. باید بدانند که یک نوزاد نارس ممکن است آرام‌تر رشد کند، ولی همین رشد آرام، کاملاً طبیعی است. پدر و مادرهایی که نوزاد نارس دارند، بیش از هر والد دیگری نیاز به حمایت روانی دارند. نه باید پت‌رسند و نه باید خودشان را مقصر بدانند. مهم‌ترین اصل این است که نوزاد نارس بیش از هر چیز، آرامش والدینش را نیاز دارد.

کند اما بی‌وقفه

بسیاری از والدین نگران‌اند که آیا کودکان به بچه‌های دیگری می‌رسد یا نه؟ پاسخ مثبت است و در اغلب موارد، نوزادان نارس تا دو سالگی خود را کاملاً به متوسط رشد هم‌سن‌هایشان می‌رسانند. آن‌ها فقط کمی زمان بیشتر می‌خواهند، و البته عشق بیشتر.

پرسش از شما، پاسخ از ما

همراهان گرامی می‌توانید پرسش‌های خود با موضوع پزشکی، روان‌شناسی و شخصیت‌شناسی را به روش‌های زیر با ما در میان بگذارید و در کوتاه‌ترین زمان ممکن پاسخ آن‌ها را در همین صفحه مشاهده کنید.

پیامک: ۰۲۲۸۹۳۰۰ | پیام‌رسان: ۰۵۴۴۵۸۰۶

لاغری، این بار با داروی دیابت!

برخی این‌روزها دست‌به‌دامن «مانجارو» شده‌اند تا با تزریق این داروی دیابت نوع ۲، وزن کم کنند

آرینا حسین‌زاده عطارا چاقی و اضافه وزن یکی از مشکلات اساسی این‌روزهاست و از آنجایی که زمینه‌ساز بسیاری از بیماری‌هاست افراد به روش‌های مختلف با آن مقابله می‌کنند. قرص‌های لاغری، آمپول‌ها و دستگاه‌های لاغری زیادی برای کمک به کاهش وزن در دسترس است. یکی از آمپول‌هایی که برای این منظور مورد استفاده قرار می‌گیرد، آمپول لاغری «مانجارو» است که با نام تجاری تیبوتوگلیپتین تولید می‌شود. این دارو در درجه اول برای درمان دیابت نوع ۲ مورد استفاده قرار می‌گیرد، اما تحقیقات نشان داده که می‌تواند به کاهش وزن نیز کمک کند. برای استفاده از مزایای این دارو باید هدف کاهش وزن حتماً باید با تجویز پزشک آن را استفاده کرد. موضوعی که امروز می‌خواهیم درباره آن با دکتر سارا بهروان، متخصص پوست و مو صحبت کنیم. کسی که سال‌هاست در حوزه لاغری و زیبایی هم‌فعالیت می‌کند.

چگونگی روش استفاده

مانجارو در دزهای ۵- ۵/۲- ۵/۷- ۵/۱۲- و ۱۵۰ میلی‌گرم موجود است و پزشک با توجه به وضعیت هر بیمار از دز مناسب استفاده می‌کند. برای استفاده از این آمپول باید درست طبق دستورالعمل روی برجسب محصول و دستور پزشک عمل کنید. این آمپول به صورت یک قلم از پیش پر شده طراحی شده است و شما باید آن را زیر پوست ناحیه ران، شکم یا بازو تزریق کنید. این دارو معمولاً یک بار در هفته تزریق و اثربخشی آن پس از چهار هفته مشخص می‌شود. نباید بدون مشورت با پزشک از این دارو استفاده یا مصرف آن را قطع کنید.

آمپول «مانجارو» چیست؟

آمپول مانجارو با داشتن ماده فعالی به نام تیرزپاتید، یکی از داروهای مورد تایید FDA برای درمان دیابت نوع ۲ در بزرگسالان است که در کنار تنظیم قند خون به کاهش وزن نیز کمک زیادی می‌کند. آمپول تیرزپاتید یا مانجارو با کاهش اشتها و تأثیر بر ترشح هورمون‌های سیری عمل می‌کند. در نتیجه کارایی دریافتی را کاهش داده و کمک می‌کند بدن از چربی‌های اضافی، انرژی مورد نیاز خود را تأمین کند. بدین ترتیب باعث بهبود وضعیت سطح انسولین شده و به کاهش سطح قند و چربی خون کمک می‌کند. این دارو در صورتی که با رعایت رژیم غذایی و فعالیت بدنی کافی در طول روز همراه باشد برای کاهش وزن نیز بسیار مفید است و سلامت قلب و عروق را نیز بهبود می‌بخشد.

فواید این آمپول

- می‌تواند از پیشرفت دیابت جلوگیری کند.
- در کنار کنترل سطح قند خون به کاهش وزن نیز کمک کند.
- برای مبتلایان به دیابت نوع یک استفاده نمی‌شود.
- داروی مؤثر برای کاهش قند خون در افراد مبتلا به دیابت نوع ۲ است.

چه کسانی نباید استفاده کنند؟

- مصرف این آمپول برای همه افراد مجاز نیست و می‌تواند خطر ابتلا به برخی از بیماری‌ها را افزایش دهد. در ادامه به فهرست افرادی که نباید از آمپول مانجارو استفاده کنند، اشاره شده است.
- افرادی که به تیرزپاتید حساسیت دارند.
- افرادی که در خانواده آن‌ها مشکلات تیروئید و سرطان تیروئید شایع است.
- افرادی که به مشکلات پانکراس مبتلا هستند.
- کسانی که به بیماری کلیوی مبتلا هستند.
- افرادی که به مشکلات شدید گوارشی مبتلا هستند.
- افرادی که به رتینوپاتی دیابتی (عارضه‌ای در افراد مبتلا به دیابت که مورد آسیب به چشم می‌شود) مبتلا هستند.
- خانم‌هایی که شیر می‌دهند خانم‌های باردار و افرادی که قصد بارداری دارند.
- افرادی که در خانواده آن‌ها فرد مبتلا به سرطان تیروئید وجود دارد.

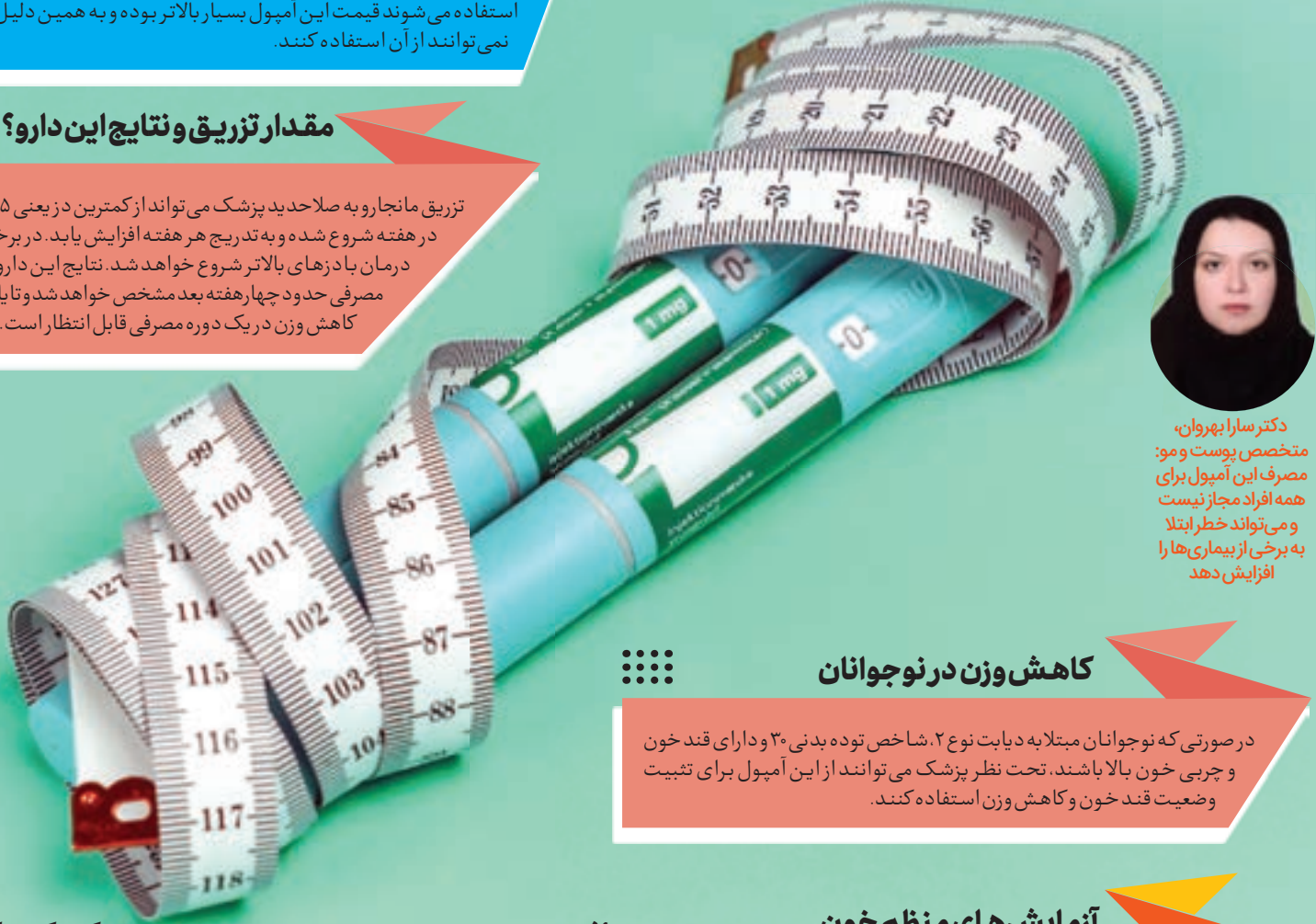
عوارض این لاغرکننده

در مطالعه‌ای که روی موش‌ها انجام شد، مشخص شد که مصرف مانجارو می‌تواند موجب بروز تومورهای تیروئید و سرطان تیروئید شود. هر چند رابطه بین مصرف مانجارو و سرطان تیروئید در انسان هنوز تأیید نشده است. اما به هر حال اگر در خانواده شما سابقه ابتلا به این بیماری وجود دارد، بهتر است از این آمپول استفاده نکنید. از شایع‌ترین عوارض جانبی آمپول مانجارو که شاید ۵۰ درصد کسانی که آن را استفاده می‌کنند با این علائم روبه‌رو می‌شوند:

● حالت تهوع	● مثل کپیر، مشکلات تنفسی، تورم صورت و لب‌ها
● کاهش اشتها	● تاری دید و مشکل در بینایی
● استفراغ	● بروز مشکل در تیروئید
● یبوست	● با علائمی مثل تورم کردن و مشکل در بلع
● سوء هاضمه	● بروز مشکل در کیسه
● درد شکم	● صفر با علائمی مثل درد
● افت شدید قند خون	
● واکنش‌های آلرژیک	

قیمت آمپول

مانجارو در دزهای مختلفی به صورت قلم‌های تزریقی تولید و به بازار عرضه می‌شود. برای اطلاع از قیمت آن می‌توانید به داروخانه‌های سراسر کشور یا داروخانه‌های اینترنتی مراجعه کنید. در بین داروهایی که برای کنترل دیابت نوع ۲ و کاهش وزن استفاده می‌شوند قیمت این آمپول بسیار بالاتر بوده و به همین دلیل همه افراد نمی‌توانند از آن استفاده کنند.

دکتر سارا بهروان، متخصص پوست و مو؛ مصرف این آمپول برای همه افراد مجاز نیست و می‌تواند خطر ابتلا به برخی از بیماری‌ها را افزایش دهد

کاهش وزن در نوجوانان

در صورتی که نوجوانان مبتلا به دیابت نوع ۲، شاخص توده بدنی ۳۰ و دارای قند خون و چربی خون بالا باشند، تحت نظر پزشک می‌توانند از این آمپول برای تثبیت وضعیت قند خون و کاهش وزن استفاده کنند.

آزمایش‌های منظم خون

مانجارو برای تنظیم قند خون مورد استفاده قرار می‌گیرد و بر سطح ترشح انسولین از پانکراس مؤثر است. استفاده از این دارو باید تحت نظارت دقیق پزشک باشد و به آزمایش و ارزیابی‌های منظم پزشکی جهت اطمینان از اثرگذاری دارو نیاز خواهید داشت تا دچار کاهش شدید قند خون و عوارض دیگر نشوید.

تأثیر در چربی موضعی شکم و پهلو

آمپول مانجارو با کاهش اشتها و القای احساس سیری می‌تواند به کاهش وزن کمک کند. از آنجایی که بیشتر چربی‌های اضافی بدن در ناحیه شکم و پهلو جمع می‌شوند، با مصرف این دارو می‌توانید شاهد کاهش سایز و از بین رفتن چربی‌های شکم و پهلو باشید.

چگونگی نگهداری «مانجارو»

- آمپول مانجارو باید در دمای ۲ تا ۸ درجه سانتی‌گراد (یخچال) نگهداری شود.
- از انجماد دارو خودداری کنید.
- اگر دارو از یخچال خارج شود، می‌تواند تا ۲۱ روز در دمای اتاق نگهداری شود.

تداخل دارویی

- مانجارو را با چه داروهایی نمی‌توان استفاده کرد، مسئله‌ای که برای مصرف‌کنندگان از این آمپول برای لاغری مطرح است.
- انسولین و سولفونیل اوره‌ها (افزایش خطر هیپوگلیسمی)
 - داروهای کاهنده اشتها (اثر هم‌پوشانی در کاهش وزن)
 - داروهای گوارشی مانند مهارکننده‌های پروتون پمپ (ممکن است عوارض گوارشی تشدید شود).
 - داروهای تیروئید (در بیماران با سابقه مشکلات تیروئیدی نیاز به مانیتورینگ دارند).
 - داروهای کاهنده فشار خون (افت ناگهانی قند خون ممکن است با افت فشار همراه باشد).
 - داروهای کاهش دهنده حرکات روده (ممکن است اثر دارو را تغییر دهند).

تشخیص «مانجارو» اصلی از تقلبی

- تشخیص آمپول مانجارو اصل از تقلبی بسیار مهم است، زیرا استفاده از داروهای تقلبی می‌تواند عوارض جدی برای سلامت داشته باشد. در اینجا راهنمایی‌هایی برای تشخیص اصلی بودن دارو ارائه کرده‌ایم:
- بررسی بسته‌بندی دارو مانند کیفیت چاپ، بارکد و شماره سریال
 - مقایسه با نمونه اصل
 - بررسی هولوگرام یا مهر اصالت
 - تهیه دارو از داروخانه‌های معتبر یا مراکز تأیید شده
 - اسکن QR کد یا بارکد
 - تست اصلی بودن دارو در آزمایشگاه‌های تخصصی

تراژدی تنهایی پس از ۱۸ سالگی

خرده روایت هایی از فرزندان بهزیستی و چالش هایی که
پس از خروج از مراکز زیر پوشش و مستقل شدن دارند

گزارش
روز

فرنگار
مقصود فرزان
نقش

تمام این چند روزی که از خوابگاه دانشجویی بچه های بی سرپرست برگشته ام، به این موضوع فکری می کنم که سطر اول این گزارش را با چه واژه هایی شروع کنم تا هم فرازنشیب های یک زندگی را به تصویر بکشد، هم قصه ای یک سویه نباشد و هم تمام این کلیدواژه ها را شامل شود: حس خوشایند نیکوکاری، مهربان بودن، تعهد اجتماعی داشتن و چشم به روی آدم های دیگر نبستن. حالا حکم کارگردانی را دارم که باید به یک نفر نقش اول را بدهد؛ به آدم های صبور، فداکار، محکم و مقاوم که از زندگی خودشان می گذرند تا حال یکی بهتر شود. روایت را پیش ترمی برم. دکه آسانسور ساختمان چند طبقه را که می زنم، در به روی آپارتمان بزرگ دختران دانشجوی گلستان علی (ع) بازی می شود. پسرها هم خوابگاه های شبیه این دارند که وصفش را زیاد شنیده ام و جزو مجموعه های کم نظیر کشور است.

آن هایی که قسمتشان فرزندخواندگی نبوده است، در مراکز شبه خانواده و شبانه روزی، نگهداری و بعد از هجده سالگی به این مجموعه ها هدایت می شوند؛ البته شروط و شروط دارد، اینکه دانشجوی باشند، کار بکنند و... برخلاف تصور که فکر می کردم بچه های این مجموعه کسانی هستند که از دنیای

لطیف دخترانه هیچ بهره ای نبرده اند، سرکوف و شاداند، سر به سر هم می گذارند، شوخی می کنند و می خندند؛ انگار که اعضای یک خانواده اند، حتی با من تازه وارد هم زود صمیمی می شوند، جای می آورند و هم پایم می نشینند به گپ زدن.

هم درس، هم کار، هم زندگی

مهناز صابری مدیر خوابگاه است. دخترها «مهنازجان» صدایش می زنند. حکم خواهر بزرگشان را دارد. می گوید غالب بچه ها پاکلاس دارند یا سرکار هستند و این نکته را گوشزد می کند که: «کسانی حق استفاده از این خوابگاه را دارند که هم دانشجوی باشند و هم کار کنند. زمینه کار را هم خودمان مهیا می کنیم. با حقوق آن ها طلای آب شده می خریم تا وقت ترخیص از این مجموعه، پس اندازی داشته باشند؛ البته تا هر زمان که قصد تحصیل داشته باشند، می توانند در مجموعه بمانند. اینجا کمینه ازدواج و تشکیل زندگی هم هست که هر کدام از دخترها بخواهند وصلت کنند، بساطش راحت و جور می کنیم؛ انگار دختر خودمان است. جلسه خواستگاری را با آبرومندی برگزار می کنیم و بعد هم سراغ تحقیق می رویم و خرید جهیزیه و سیسمونی. آقای حمید رضا زاده، مدیرعامل گلستان علی^۱، به یک پدر می ماند. اغراق نمی کنم اگر بگویم همانند یک پدر، دغدغه خوشبخت شدن بچه ها را دارد. به هر مناسبتی به بچه ها سر می زند و هدیه برایشان می خرد.» حرف هایش را خلاصه می کند: «۲۴ دانشجوی در این مرکز داریم که سالانه حدود ۱۰ نفر ترخیص می شوند.»

محبت، خریدنی نیست

«با همه این تسهیلات و امکاناتی که برایمان فراهم شده است، امتحاناتی که ما در زندگی پس می دهیم، بیشتر از افرادی است که خانواده دارند و لذت زندگی زیر یک سقف را چشیده اند.» این جملات را همان دخترکی می گوید که تازه نامزد کرده است. چشم هایش برق می زند و وقتی حرف از عشق و محبت می شود. تعریف می کند: زندگی بچه هایی که در مراکز شبه خانواده بزرگ می شوند، به لحاظ فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، زمین تا آسمان با آدم های عادی فرق می کند. به تک تک ما نگاه کنید؛ در وجود هر کدام زخم هایی است که حتی با گذر زمان هم خوب شدنی نیستند. شاید تنها بایش بنشینند و فروکش کند، ولی این درد تا آخر عمر با ماست و تمام نمی شود. شما هر جای دنیا و با کراف ترین قیمت هم نمی توانید محبت را بخرید. ما نشسته محبت دیدن هستیم و آن را در اجتماع نمی توان پیدا کرد. حرفی که می زنم، بیش یا افتاده ترین مشکل ماست و بقیه اش را دیگر خودتان حدس بزنید.

نگاهم روی لاک صورتی ناخن های دستش، گیر می کند و هنرمندی دخترانه ای که نشان از آن دارد؛ چقدر می تواند عاشق زندگی باشند، حتی در دنیای بی مهری ها!

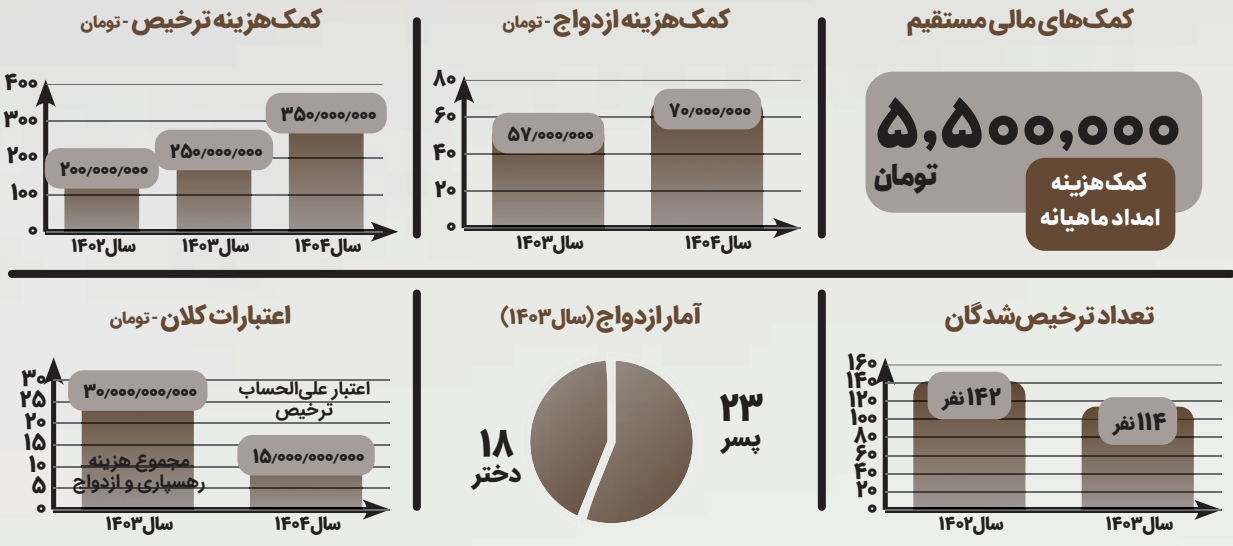
با حرف های نفر بعدی، حالم متقلب تر می شود. خیلی زود می رود سراغ اصل مطلب: «من آن قدر در زندگی بد آورده ام که حتی نمی دانم پدر و مادرم کیست. حتی بدهید که آشفته باشم و به هم بریزم. البته نه حالا؛ هفده هجده سال سخت را پشت سر گذاشتم. نه اینکه فکر کنید مراکزی که ما در آن نگهداری می شدیم، مشکلی داشتند؛ اصلا این طور نیست، ولی هیچ انسانی دوست ندارد در چنین مجموعه هایی بزرگ شود. وقتی پدر و مادر نداشته باشی، یعنی دنیایی خالی و تهی داری که فقط باید تحملش کنی. لعنت به هر چیزی که ما را از زندگی دور کار! بزرگ شوید و ما هم حق خوب زندگی کردن را داریم.»

جمله ها را پشت سرهم ردیف می کند تا حرف آخرش را بزند: «نوجوان که بودم، گاه آن قدر روزها برام تاریک و تار و نفس گیر می شد که بغض چنگ می انداخت به گلویم و راه نفسم را می گرفت. اینکه قرار بود فردای من چه شود، پرسنی بود که هر شب پلک هایم را سنگین می کرد.» نشستم اما به گپ زدن و شنیدن. نگاهم می چرخد به اطراف که همه چیز مرتب است و اتاق ها و تخت هایی که رنگ گلهی روختنی شان پر از حس زندگی است. «از کجا شروع کنیم؟» این را ناگافل از دختری می پرسم که به خیال من رسد حواسش از گفت و گوی ما پرت است. نمی توانم حدس بزنم آن لحظه دارد به چه چیزی فکر می کند. حرفش غافل گیرم می کند: «من از لیچند پدر و مادر، هیچ تصویری ندارم.» درد از این پررنگ تر هم می شود؟ صدایش می لرزد وقتی از شب های طولانی و سردی تعریف می کند که تنها به یک چیز فکر می کرده است: «من یک دختر تنها، بعد از هجده سالگی، اگر این سقف هم روی سرم نباشد، چه کنم؟» دیگر پرسشی نمی ماند.

هائیه، چهار زن و روبرویم نشسته است. پدر و مادرش فوت کرده اند و از پنج سالگی تحت حمایت بهزیستی است. حس می کنم هر لحظه امکان دارد بغضش بترکد. اما خود دارتر و صبورتر از این حرف هاست. تعریف می کند: «مدرسه که می رفتم، بچه ها که از پدر و مادرشان تعریف می کردند، دلم هری می ریخت پایین. باور تان نمی شود بزرگ ترین آرزویم، داشتن یک خانه چندمتری بود که برادرها و خواهرهایم در آن ریخت و پاش کنند و هر صبح، مادرم برای رفتن به مدرسه بیدارم کند.» چشم هایش به شیر آبی می ماند که تازه بارش کرده اند. اشک ها شرم می خورند روی چهره اش. پیرپا آهن از دخترک نوزده ساله آن قدر خوشترک و چشم نواز است که حواسم را پیرت خودش می کند. برای دلداری، دست در گردن هائیه می اندازد و نوازشش می کند و هم زمان حرف می زند: «نوجوانی های ما این طور گذشت؛ غروب های مراکز شبه خانواده، همیشه عین غروب جمعه بود؛ دلگیر دلگیر! گاه بد جور احساس بلاتکلیفی می کردیم. روز به روز می شمردیم اگر چند وقت دیگر زمان ترخیصمان برسد، چه اتفاقی خواهد افتاد. اما درد، آدم را زود بزرگ می کند. فرد به هر شیوه ای متوسل می شود تا این زخم را خوب کند. می دانستیم چه سرنوشتی در انتظار آن هایی است که بدون برنامه و مهارت، از این جمع بیرون می روند. قبول کنید هر دختری دوست دارد بهترین زندگی را داشته باشد؛ دانشگاه قبول شود و لباس عروسی اش را انتخاب کند و باوایع، وسایل زندگی مشترکشان را بچیند و از زندگی کردن لذت ببرد. واقعیتش را بگویم، در مراکز بهزیستی، مهارت های لازم برای یک زندگی مستقل را به اندازه یاد نمی گیریم. توانایی هایی مثل تعامل با جامعه برای داشتن یک زندگی مستقل، لازم است و بچه هایی که در مراکز بهزیستی بزرگ می شوند، بیشترشان این مهارت را ندارند؛ البته بین آن ها تعداد افرادی که توانایی تصمیم گیری، حل مسئله و کنار آمدن با چالش های زندگی را دارند، هم کم نیست.»

حمایت های بهزیستی استان از فرزندان مستقل شده

جای خالی کار پژوهشی

دکتر حسین بهروان که تخصصش حوزه جامعه شناسی است، قبل از هر توضیح و صحبتی می گوید: هیچ آمار مشخص و سرفصل پژوهشی از بچه های بزه دیده ای که از مراکز بهزیستی ترخیص شده اند، وجود ندارد. به عبارتی، کارهای انجام شده پژوهشی و تحقیقاتی برای این گروه کم است. چرا سازمان بهزیستی برای این موضوع به دانشجویان، اجازه کار تحقیق را نمی دهد؟ افراد زیادی علاقه مند هستند که موضوع پایان نامه دانشجویی شان، معضلات ترخیص کودکان از مراکز بهزیستی باشد و قطعا داده هایی که به دست می آید، می تواند در برنامه ریزی بهتر برای متولیان، مؤثر باشد. او ادامه می دهد: دوران کودکی یکی از مهم ترین بخش های زندگی است که طفل، بسیاری از مهارت ها را از خانواده، دوستان و محیط اطراف یاد می گیرد. این بچه ها غالباً از این ارتباطات محروم بوده اند. کسانی که قرار است زندگی تازه و مستقلی را در اجتماع شروع کنند، باید مهارت های اجتماعی را یاد بگیرند و الگوهای ارتباطی شان مشخص شود. واقعیت این است که من بدون کار پژوهشی، نمی توانم جامع و کامل در این مورد حرف بزنم، آن هم در جامعه ای که به خودی خود بافت ناسالمی دارد، حتی کسانی که درون خانواده و گروه هم سالان زندگی می کنند، برای ورود به اجتماع مشکل دارند. ته این داستان برای کسانی که در مجموعه های وابسته به بهزیستی زندگی کرده اند، مشخص است؛ اینکه نیاز به حمایت و پایش بیشتری دارند.

بچه ها را تنها نمی گذاریم

سید حمید رضا زاده، مدیرعامل مؤسسه خبریه گلستان علی^۲، کوتاه و خلاصه درباره فعالیت هایی که در مراکز دانشجویی انجام می شود، می گوید؛ اینکه تمام تلاششان را به کار گرفته اند تا بچه ها را برای ورود به اجتماع آماده کنند با این هدف که بتوانند گلیم خودشان را از آب بیرون بکشند. ادامه می دهد: بهزیستی، آن ها را معمولاً تا هجده سالگی نگهداری می کند. اینکه درست در فصلی که درخت می خواهد میوه بدهد، این ارتباط قطع شود، رویه درستی نیست؛ به همین خاطر ما به فکر احداث خوابگاه های دانشجویی افتادیم و از سال ۱۳۸۳ این مجموعه ها رسماً راه اندازی شد؛ البته بچه هایی جذب این مراکز می شوند که قصداً مه تحصیلی داشته باشند یا ورزشی باشند، آن وقت تا هر زمان که بخواهند و تا زمانی که شرایط ازدواجشان مهیا شود، می توانند بمانند و حمایت می شوند. شرایط شغلی هم برایشان مهیاست. تابه حال بیشتر از دویست نفر از خوابگاه دانشجویی، فارغ التحصیل و همه جذب بازار کار شده اند و سالی ده تا پانزده نفر ازدواج می کنند و باغرو اعتراف می کنم که پنجاه نوه دارم و این خیلی به من انرژی می دهد.

توانمندسازی بچه ها برای ورود به جامعه

مدیرکل بهزیستی استان خراسان رضوی هم می گوید: جمعیت کودکان تحت پوشش بهزیستی در مراکز شبه خانواده، بستگی به سن و شرایط آن ها دارد. کودکان زیر سه سال در شیرخوارگاه، نوباوگان (سه تا شش سال) در خانه های کودکان و بچه های سیزده تا هجده ساله در خانه های نوجوانان، نگهداری می شوند و این مراکز تمرکز بیشتری بر آماده سازی آن ها برای استقلال و ورود به جامعه دارند.

مهدی برجی از برنامه های تخصصی و حرفه آموزی حرف می زند که برای توانمندسازی نوجوانان بین سیزده تا هجده ساله انجام می شود و اینکه متولیان مجموعه ها موظف هستند مهارت های شغلی را به آن ها آموزش دهند تا در زمان خروج از مرکز، آماده ورود به بازار کار باشند. نوجوانانی که به سن استقلال رسیده اند، هم ملزم به ترک مراکز نیستند و به عنوان مثال، سربازها می توانند تا زمان اتمام دوره خود، در همان مراکز و در بخشی مستقل بمانند.

او این نکته را هم یادآوری می کند که برخی کودکانی که به هجده سالگی می رسند، به دامان خانواده های خود برمی گردند و سازمان برای همه کسانی که از مرکز ترخیص می شوند، هزینه ای در نظر گرفته است. این اعتبار تا سال گذشته، ۲۵۰ میلیون تومان بود و امسال قرار است ۳۵۰ میلیون هم برسد. علاوه بر این، برای تسهیل یک زندگی مستقل، بهزیستی تسهیلات مالی مانند وام مسکن و اشتغال می دهد. ما نهایت تلاشمان را می کنیم تا بچه ها بدون پشتوانه و حمایت نمانند.

حمایت ها کافی نیست

پسرهای کلی گوتر هستند و خیلی وارد جزئیات نمی شوند. رضا از بچه هایی است که از مراکز بهزیستی ترخیص و برای کار، جذب خوابگاه دانشجویی شده است. تعریف می کند: «مراکز شبه خانواده بیشتر به این منظور ایجاد شده اند تا جایی برای نگهداری فرزندان بی سرپرست و بدسرپرست باشند. فالان این حوزه تلاش کرده اند مجموعه بیشتری شباهت را به محیط خانواده داشته باشد، اما بچه ها مهارت های لازم را برای زندگی کردن بیرون از آن یاد نمی گیرند. مسلم است در صورت حمایت نشدن، به دام کارهای مجرمانه بیفتند؛ از این افراد کم نداشته ایم؛ البته هزینه ای را برای بچه هایی که ترخیص می شوند، در نظر گرفته اند. اما برای یک زندگی مستقل کافی نیست؛ به ویژه بچه هایی که معمولاً کم تجربه و کم مهارت هستند و شغلی ثابت و مطمئن ندارند. غالباً یک مهارت فنی و حرفه ای یاد گرفته اند که بیشتر تئوری است تا کاربردی. علاوه بر آن، بچه هایی که در این مجموعه ها بزرگ می شوند، اعتماد به نفس و خودآگاهی کسانی را که درون خانواده بزرگ می شوند، ندارند و برای تصمیم گیری و حل مسئله، خیلی مشکل دارند. کم لطفی است اگر بگویم که سازمان بهزیستی کاری نکرده است، اما قبول کنیم که اقدامات آن ها برای داشتن یک زندگی مستقل، کافی نیست.»

حس و حال سعید شاید متفاوت تر از بقیه پسرها باشد؛ فارغ التحصیل رشته مشاوره است و از بچه های خوابگاه دانشجویی گلستان علی^۳. او هم از حفره های عمیق درونی حرف می زند و می گوید: برای کنار آمدن با آن ها، کلی با خودم کلنجار رفتم. ا کو فتگی های فکری و خاطرات کودکی، محال است از ذهن ما پاک شود. تعارف که با هم نداریم؛ در مراکزی مثل بهزیستی، بهشت هم که برایت بسازند، خانه خود آدم نمی شود. سعید هم از حمایت های مدیرعامل گلستان علی^۴ حرف به میان می آورد. او آن قدر عمیق و صادقانه می گوید «زندگی ام را مدیونش هستم و عاشقشم» که انگار از یک رابطه پدر و پرسی حرف می زند. ادامه می دهد: کسانی که در این مراکز بزرگ می شوند، وقتی قرار است وارد اجتماع شوند، مثل رودی هستند که باید به دریا بپیوندند. با وجود همه کارگاه ها و جلسه های مهارت آموزی که برگزار می شود، دریچه های محدودتری برای زندگی کردن در اجتماع به رویشان باز است. ارتباط گرفتن و مراودات اجتماعی را بلد نیستند و معمولاً به خاطر شرایطی که پشت سر گذاشته اند، عزت نفس کمی دارند. من کسانی را می شناسم که تا هجده سالگی یک افتتاح حساب بانکی ساده را بلد نبودند. اما از آن طرف، چون زخم خورده اند و می دانند که پشتوانه ندارند، معمولاً مصمم تر هستند که روی پای خود بایستند. معمولاً کسانی که در این مراکز زندگی می کنند، به خصوص پسرها، تلاش بیشتری می کنند تا زودتر به استقلال مالی برسند؛ چون قرار است علاوه بر خودشان، در زندگی پیش رو حامی و پشتیبان یک نفر دیگر هم بشوند. بهزیستی در این زمینه هم کمک مالی می کند و هم امداد ماهیانه، ولی با شرایط موجود اجتماع، آن هایی که قرار است تشکیل زندگی بدهند، درگیر چالش های بیشتری برای آینده شان هستند. معتقدم در اسناد بالادستی، باید تسهیلات بیشتری برای این گروه در نظر بگیرند.

مسعود هم به قول خودش سعی کرد به راحت ترین شکل ممکن، خلاصه همه مشکلات را بگوید؛ اینکه بچه های بهزیستی را برای پیوستن به دریای بزرگ اجتماع تنها نگذارند؛ چون از تنهایی به اندازه مرگ، هراس دارند.

بررسی مصادیق جاهلیت در جامعه امروزی با توجه به خطبه فدکیه حضرت زهرا(س)

رهایی از جاهلیت مدرن و بازگشت به حکمت فاطمی

گزارش

حانیه سالم| جامعه بشری همواره در کشمکش میان عقلانیت الهی و سقوط در ورطه جهل بوده است. قرآن کریم این دوگانه را با قاطعیت ترسیم می‌کند، چنانکه در آیه ۵۰ سوره مائده، خداوند با پرسشی تأکیدی می‌فرماید: «أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْتَغُونَ»؛ آیا به دنبال حکم جاهلیت می‌گردند؟ این آیه، نه تنها ردی بر سنت‌های منسوخ پیش از اسلام است، بلکه هشدار ابدی به هر دورانی است که از مسیر هدایت منحرف شود. تاریخ اسلام با میراث گران‌بهایی چون خطبه فدکیه حضرت فاطمه زهرا(س) آغاز می‌شود که اوج روشنگری و دفاع از حق در برابر انحرافات فکری و سیاسی است. این خطبه، تبلور حکم حکیمانه در برابر جهل زمامداران است، اما آیا جاهلیت به دوران صدر اسلام محدود می‌شود؟ مفسران معاصر، به ویژه آیت‌... جوادی آملی، تأکید می‌کنند که جاهلیت، پدیده‌ای تاریخی نیست، بلکه یک «حال» است که قابلیت بازتولید در هر عصر و زمانی را دارد. جاهلیت مدرن، ظاهری فریبنده دارد، اما ریشه‌های آن در نادیده گرفتن عقلانیت و حقیقت نهفته است.

مصادیق اجتماعی جاهلیت امروز

برای مردم، جاهلیت مدرن در زندگی روزمره قابل لمس است. یکی از مصادیق بارز، تبدیل شدن «مدرک» به جای «معرفت» است. در جامعه امروز، ارزش یک فرد گاهی بر اساس مدرک تحصیلی یا جایگاه اجتماعی‌اش سنجیده می‌شود، نه میزان تقوا و عقلانیت او. مثال دیگر، تخریب محیط زیست به نام توسعه است. این همان ظلمی است که ناشی از این باور است که طبیعت صرفاً منبعی بی‌حد برای بهره‌برداری است. نه نظامی الهی که باید با احتیاط در آن تصرف کرد. آیت‌... جوادی آملی نیز اشاره کرده‌اند که این نوع نگاه، نتیجه ندیدن عمق اخلاقی دین و افتادن در دام ظواهر است. شبیه به همان اصلی که در دوران جاهلیت اولیه در روابط اجتماعی جریان داشت.

نقش گفتار سعی در ترویج جاهلیت

یکی از مهم‌ترین ابزارهای جاهلیت مدرن، نفوذ از طریق رسانه و گفتار است. آیت‌... جوادی آملی بیان کرده‌اند که هر گفتاری که به تفرقه، شکاف طبقاتی و ناامیدی دامن بزند، در حقیقت در خدمت تضعیف نظام امت است. امروز شاهدیم که چگونه حجم عظیمی از اطلاعات و اغلب اطلاعات نادرست با سرعتی سرسام‌آور منتشر و تشخیص حق از باطل دشوار می‌شود. این وضعیت، بستری فراهم می‌آورد که در آن، شبهات به جای پاسخ‌های منطقی، بازنشمری شوند. این همان تلاش برای «جعل خیر» است که حضرت زهرا(س) در خطبه‌شان به خطر آن هشدار داده‌اند. تحریف روایات و تاریخ برای انحراف نسل جوان از مسیر اصلی هدایت.

تقویت عقلانیت و رجوع به منبع اصیل

مقابله با جاهلیت، چه در شکل اولیه و چه مدرن، نیازمند جهادی فکری و فرهنگی است. کلید این مبارزه، همان چیزی است که در نهج البلاغه و میراث اهل بیت(ع) محجوریت دارد؛ تقویت عقلانیت و معرفت دینی، ماباید به دنبال فهم عقلانی و اخلاقی دین باشیم. نه صرفاً تقلید ظاهری. نهادهای آموزشی و فرهنگی، مانند آنچه آیت‌... جوادی آملی بیان کرده‌اند، مسئولیت سنگینی در «جهل زدایی» دارند. این امر تنها با تعلیم نیست، بلکه با پرورش مسئولیت‌پذیری در برابر حقیقت و مقابله فعالانه با هر آنچه سلامت فکری جامعه را تهدید می‌کند، میسر می‌شود. رهایی از حکم جاهلیت، یعنی بازگشت به حکمتی که در خطبه فدکیه و قرآن کریم تجلی یافته است.

جاهلیت مدرن فاصله گرفتن از حقیقت ناب

آیت‌... جوادی آملی بر این باور است که جاهلیت امروز شکل «مدرن» به خود گرفته است. این جاهلیت با ابزارها و ساختارهای پیشرفته ظاهر می‌شود، اما جوهر آن همان چهل گذشته است. ایشان تأکید می‌کنند که هر سخن یا عملی که به نظام توحیدی و ارزش‌های اصیل آسیب بزند، مصداق جهل است. جاهلیت مدرن خود را با مطلق‌گرایی‌های مادی، نسبی‌گرایی اخلاقی و ترویج مصرف‌گرایی بی‌حد و مرز تعریف می‌کند. به جای جست‌وجوی «حقیقت» که هدف نهایی عقل و دین است، این جریان به دنبال «لذت، لحظه‌ای و قدرت ظاهری است. این انحراف فرهنگی زمانی رخ می‌دهد که ظرفیت‌های عقلانی جامعه به جای درک عمق دین، صرف ظاهر و امور سطحی شود.

خطبه فدکیه، منشور روشنتری در برابر جهل سیاسی

خطبه فدکیه حضرت زهرا(س)، پاسخی کوبنده و فصیح به اولین تلاش‌ها برای جایگزینی حاکمیت الهی با سلیقه‌های فردی بود. در این خطبه، اهل بیت(ع) نه تنها بر حق غضب شده خود تأکید کرده‌اند، بلکه بنیان‌های اعتقادی و سیاسی جامعه نوپای اسلامی را به چالش کشیده‌اند. اگر جاهلیت مدرن امروز را در نادیده گرفتن جایگاه حقیقی زن، تحریف تاریخ، یا تضعیف مبانی عدالت جست‌وجو کنیم، می‌توان گفت خطبه فدکیه و اکسیناسیون فکری جامعه در برابر این انحرافات بوده است. سخنان ایشان بر محوریت عقلانیت، تبعیت از هدایت اهل بیت(ع) و پرهیز از خروج از مسیر شریعت می‌چرخد. در حقیقت، هرگونه رویگردانی از این میراث روشنگر، همان لغزش به سمت حکمی است که قرآن آن را «جاهلیت» نامیده است.

پیوند خانواده و جامعه در سبک زندگی حضرت زهرا(س)

● پیوند همسررداری با جامعه

امیرالمؤمنین(ع) تقریباً هیچ سالی، با حتی نیم سالی، بر او نگذشت که به میدان جنگ نرفته باشد. حضرت زهرا(س) مدیریت خانه و خانواده را به گونه‌ای انجام می‌دادند که دل همسرشان امیرالمؤمنین(ع) دچار وسوسه نگرانی برای اهل و عیال و گرفتاری‌های زندگی نشود و با آرامش خاطر به جهاد بروند. درحالی‌که از نظر اقتصادی، زندگی بسیار ساده و فقیرانه‌ای داشتند، با اینکه ایشان دختر پیامبر(ص) و رهبر جامعه اسلامی بودند، ایشان با تمام این شرایط دشوار و با شوهری که دائماً مشغول کار و جهاد بود، با نهایت مهربانی و از خودگذشتگی رفتار می‌کردند. او همسری بود که هیچ وقت باعث پشیمانی و ناراحتی شوهرش نشد و محیط خانوادگی آن‌ها، از شیرین‌ترین محیط‌های خانوادگی بود و محبت این زن و شوهر در حد اعلای خود قرار داشت. شوهر چنین زنی، به راحتی می‌تواند به فعالیت

«زندگی فاطمه زهرا(س) الگوی زندگی یک زن مسلمان است.»

(حقیقت عظیم، ص ۶۳) اگر بخواهیم یک الگوی کامل و همه جانبه برای شخصیت زن معاصر در دو بُعد «خانواده» و «جامعه» معرفی کنیم، قطعاً آن الگو، حضرت زهرا(س) است. یکی از ابعاد مغفول در بررسی زندگی ایشان، این است که حضرت زهرا(س) وظایف زن در خانواده را به جامعه پیوند می‌زدند.

گاهی سخن از این است که زن در خانواده و جامعه چه وظایفی دارد، اما اکنون سخن در این است که وظایف زن در خانواده، اساساً با وظایف او در جامعه پیوند خورده است.

● پیوند معنویت خانوادگی زن با جامعه

حضرت فاطمه زهرا(س) هم در سیره عملی و هم در توصیه‌های خود، به تربیت معنوی خانواده اهتمام ویژه‌ای داشتند. در مقام عمل، ایشان آن چنان به عبادت می‌ایستادند که ساق‌های پاهای مبارکشان روم می‌کرد. شب‌های جمعه به عبادت می‌ایستادند و برای دیگران دعا می‌کردند. وقتی امام حسن(ع) پرسیدند: مادر!

چندین مرتبه در منزل فرزندش حضرت زهرا(س) دعا می‌کرد.

درنگ

به این کج فهمان است. حضرت زهرا(س) مظهر جمع بین این شئون مختلف هستند. ایشان جان خود را فدا می‌کنند تا حکومت به دست ناهل نرسد. اگر فاطمه زهرا(س) همسر امیرالمؤمنین(ع) هم نبودند، باز قضیه همین بود. ایشان از شخص شوهرشان دفاع نمی‌کردند، بلکه از زمامدار برحق دفاع می‌کردند. ایشان نمی‌گویند که من باردار هستم و مصلحت نیست وارد این درگیری شوم، بماند تا چند روز دیگر که آتش‌ها فروکش کند یا بماند تا من فارغ شوم و بعد به میدان بروم. آن پشت در آمدن، آن سقط شدن محسن شش ماهه، آن بازوبند روم کرده بر بازو و آن مقاومت عظیمی که منجر به کتک زدن دختر پیغمبر(ص) می‌شود، تمام نقشه‌های دشمنان را نقش بر آب می‌کند. خلاصه سخن اینکه زن همیشه در جامعه مؤثر است. زن می‌تواند در خانه باشد، اما با معنویت و دعای خود، با تربیت فرزند و مدیریت خانه، با همسررداری و عمل به وظایف خود چنان بر جامعه تأثیر بگذارد که با حضور خود نمی‌توانست، اما این همه تأثیر، مانع حضور اجتماعی زن در جامعه و اثرگذاری مستقیم نمی‌شود، بلکه او باید گاهی با حضور خود در جامعه، منشا اثر باشد.

● پیوند خانواده با جامعه در حضور اجتماعی

تاکنون به سه نمونه از سبک زندگی حضرت زهرا(س) اشاره کرده‌ایم که حضور ایشان در خانه و انجام وظایف خانوادگی، علاوه بر تأثیر رفتار ایشان در خانواده، تأثیر بیرونی بر جامعه داشت. اکنون می‌خواهیم بگوییم تأثیر اجتماعی یک زن بر جامعه هم می‌تواند از دل خانه باشد و هم از دل جامعه. برخی با کج فهمی گمان می‌کنند انسانی که مشغول عبادت، تضرع و اهل دعا و ذکر است، نمی‌تواند یک انسان اجتماعی باشد، یا گمان می‌کنند زنی که فعال اجتماعی و سیاسی است، نمی‌تواند یک زن خانه‌دار و مدیر خانه باشد و این‌ها را با هم در منافات می‌بینند. سبک زندگی حضرت زهرا(س) بهترین پاسخ

عصر طلایی «بالاخیابان»

نمایی از بالاخیابان (بخشی که اکنون خیابان شیرازی است) در دوره پهلوی اول- عکاس، علی آریبا

تصویری از دروازه بالاخیابان در دوره قاجار

یافتن مذهب شیعه و تسهیل سفر زیارتی، توسعه زیرساخت‌ها را ضروری می‌کرد؛ بنابراین، تأسیس خیابان مشهد به طول تقریبی ۲/۹ کیلومتر، گامی در راستای یک تغییر همه‌جانبه و اساسی بود. بخش عمده این مسیر راهبردی که عملاً شهر را به دو قسمت تقسیم می‌کرد، در جبهه غربی حرم رضوی قرار می‌گرفت و چون این بخش، ارتفاع بیشتر داشت، آن را بالاخیابان نامیدند و در تاریخ شهر مشهد، با همین نام شناخته شد؛ هرچند که در ادوار گوناگون، نام‌هایی مانند مظفریه، نادری و شیرازی بر آن نهادند اما مشهدی‌ها آن را با همان نام نخستین، یعنی بالاخیابان در حافظه تاریخی خود ثبت و ضبط کرده‌اند.

مرضیه ترابی | خیابان مشهد، چهارمین خیابانی بود که در ایران ساخته شد. به‌ظاهر پیش از این شهر، شهرهای هرات، قزوین و اصفهان صاحب خیابان شده بودند؛ گذرهایی عریض و آبرومند که معمولاً نهر آبی در میانه آن‌ها جاری بود و با گل، گیاه و درخت تزیینشان کرده بودند. خیابان مشهد در سفر سال ۱۰۱۰ قمری (۹۸۰ خورشیدی) شاه عباس یکم پا گرفت (بنای خیابان در سال ۱۰۲۱ قمری (۹۹۱ خورشیدی) به پایان رسید). فرمانروای مقتدر صفوی بعد از غلبه بر ازبکان، به نذر خود عمل کرد و مسیر اصفهان تا مشهد را با پای پیاده در ۲۸ روز پیمود؛ سفری زیارتی که سرآغاز تغییراتی عمده در بافت شهری مشهد و الگوی توسعه اماکن متبرکه حرم رضوی بود. تا پیش از آن، شهر مشهد شامل بافتی متراکم و نامنظم می‌شد که به‌مرور زمان در اطراف حرم مطهر پدید آمده و تا پنجاه سال پیش از سفر شاه عباس یکم، اصلاً فاقد باروی مناسب و ساختارهای دفاعی بود.

هرچند پیش از آن و در دوره تیموریان و عهد سلطان حسین بایقرا، با تمهیدات و تلاش امیرعلیشیرنوبی، برخی از مشکلات زیرساختی مانند آب مورد نیاز مشهد تا حدودی رفع شده بود، افزایش مداوم جمعیت شهر، به‌ویژه بعد از رسمیت

«بالاخیابان» در نقشه‌ها و اسناد مشهد

بالاخیابان اولین خیابان مشهد است اما پیش از آنکه بخواهیم درباره بالاخیابان و تغییرات تاریخی آن صحبت کنیم، بد نیست شناسایی مختصری درباره نام‌گذاری کوچه‌ها و موقعیت اماکن آن‌ها از سال ۱۲۴۶ خورشیدی تا حدود یک قرن بعد داشته باشیم. این شناسایی با اتکا به اسنادی صورت می‌گیرد که در هر دوره به‌طور مجزا تهیه و تنظیم شده است. در تصاویر زیر سه نقشه از مشهد را در دوره‌های مختلف می‌بینید که موقعیت بالاخیابان که خیابان شیرازی امروز بخشی از آن است، نشان داده شده و از وضعیت این خیابان براساس کتاب «گزارش مکتب شاپور» گفته ایم.

نقشه راهنمای شهری

سال ۱۳۳۳ خورشیدی

ضلع جنوبی: کوچه سنگ‌تراش‌ها، دالان ملک، درمانگاه رازی، کوچه چهارباغ، خیابان شاهرضا، کوچه شیخ عبدالحسین، کوچه گل‌گاه، کوچه باغ‌منبع، کوچه آبشارها

ضلع شمالی: کوچه جعفر، کوچه شیخ، کوچه صابون‌پزها، کوچه آب‌میرزا، کوچه باغ‌نادری، کلانتری ۱۰۳، اداره ثبت‌اسناد، کوچه نو، کوچه کاملی

گزارش مکتب شاپور

سال ۱۳۱۲ خورشیدی

ضلع جنوبی: کوچه میرزاشهاب، کوچه چراغ‌برق، تیمچه سنگ‌تراش‌ها، کوچه ملک، خیابان شاهرضا، کوچه قونسلگری، کوچه شیخ عبدالحسین، کوچه باغ‌عنبر، کوچه افشارها

ضلع شمالی: کوچه شیخ‌محمدتقی، کوچه حوض صف‌الدوله و باغ‌سالار که الگوی چهارباغ سنتی ایرانی را داشتند و عموماً موقوفه آستان قدس رضوی محسوب می‌شدند، برخی از تأسیسات متعلق به آستانه، در فضای مربوط به همین باغ‌های ایرانی و قدیمی ساخته شده بود؛ تأسیساتی مانند دارالشفای حضرتی که در دوره سلطنت ناصرالدین‌شاه از حاشیه بازار مشهد و مجاورت مسجد گوهرشاد به بالاخیابان اختصاص یافت و شکل بسیار آبرومندی به خود گرفت. در دوره پهلوی اول و برای ساخت خیابان شاهرضا، بخش‌هایی از باغ قدیمی آستانه تخریب و به‌تدریج، باغ‌های دیگر نیز از روی نقشه بالاخیابان محو شد و جای خود را به ساختمان‌هایی که عمدتاً تجاری بودند، سپرد.

● باغ‌های «بالاخیابان»

یکی از جاذبه‌های بسیار چشم‌نواز بالاخیابان که تا اواخر دوره قاجاریه همچنان وجود داشت و نمادی برای این خیابان مصفا محسوب می‌شد، باغ‌های متعددی بود که در حاشیه آن قرار داشت، باغ‌هایی مانند باغ آصف‌الدوله و باغ‌سالار که الگوی چهارباغ سنتی ایرانی را داشتند و عموماً موقوفه آستان قدس رضوی محسوب می‌شدند، برخی از تأسیسات متعلق به آستانه، در فضای مربوط به همین باغ‌های ایرانی و قدیمی ساخته شده بود؛ تأسیساتی مانند دارالشفای حضرتی که در دوره سلطنت ناصرالدین‌شاه از حاشیه بازار مشهد و مجاورت مسجد گوهرشاد به بالاخیابان اختصاص یافت و شکل بسیار آبرومندی به خود گرفت. در دوره پهلوی اول و برای ساخت خیابان شاهرضا، بخش‌هایی از باغ قدیمی آستانه تخریب و به‌تدریج، باغ‌های دیگر نیز از روی نقشه بالاخیابان محو شد و جای خود را به ساختمان‌هایی که عمدتاً تجاری بودند، سپرد.

بد نیست یادآوری کنیم که بنای چهارباغ که میراث دوره تیموری محسوب می‌شود در دوره نادرشاه، به‌عنوان مرکز اداره همه‌ایران تعیین شد، در حاشیه و نزدیک بالاخیابان قرار داشت.

بالاخیابان از ابتدای تأسیس، به‌تدریج بر روی بافت اداری و زیستی مشهد هم تأثیر مستقیم گذاشت و محله‌ای با نام بالاخیابان در جنوب محله نوغان و شمال محله‌های سراب و سرشور با محوریت این خیابان مجلل شکل گرفت؛ محله‌ای که در قسمت غربی، به‌دلیل تراکم فضاهای سبز کاملاً متمایز از دیگر محلات بود و طبق روایت مهدی‌سیدی در مقدمه کتاب نفوس ارض اقدس، تنها محله سراب در زمینه فضای

جنوبی دروازه ساعت حرم رضوی همچنان برقرار مانده است. در متن این کتیبه می‌خوانیم: «مثل هذا فلیعمل العالمون. در عهد دولت جاوید مدت اعلیحضرت اقدس اسلامیان پناه... مظفرالدین‌شاه قاجار و او ان صدارت حضرت مستطاب اجل امجد اشرف افخم اکرم میرزا علی اصغرخان صدراعظم مدظله‌العالی این چاکر دربار معدلت مدار و حاجب آن آستان قدس سرکار فیض آثار محمد رضا صدیق الدوله متولی‌باشی برحسب امر قدّر قدر ملوکانه به تعمیر مٹیف (مهمان‌سرا) و صحنین مبارک و نهر خیابان علیا و سفلی و احدات طاحونه (آسیاب) و چراغ‌ها و طارمی‌های (ترده‌های) کنار نهر پرداخت و به خیابان مظفریه موسوم ساخت فی شهر رجب‌المرحب ۱۳۱۷. کتبه محمد الموصوی صنع التولیه». پیش از این تاریخ نیز در سال ۱۲۸۳ قمری، میرزا محمد خان سپهسالار مسیر بالاخیابان را با ایجاد طاق‌های نصرت و آجری تزیینی آراست.

گزارش این تغییرات را نوروزعلی بسطامی در فردوس التواریخ آورده است و نشان از پیوستگی مرمت در این مسیر پرتردد دارد. در دوره نیابت تولیت محمدولی‌اسدی، ظاهر بالاخیابان دوباره دچار تغییر شد، دکه‌های ساخته‌شده بر روی نهر خیابان را برچیدند و با وسیع کردن فضای دو طرف، محیط برای استفاده بهتر و بهینه فراهم شد.

در همین دوره بود که نخستین خودروهای شهر مشهد، مشغول تردد در مسیر بالاخیابان تا میدان ارگ شدند و بعدها، نخستین اتوبوس‌های خطوط شرکت اتوبوس‌رانی مشهد (شرکت واحد) نیز حرکت خود را از مبدأ فلکه حضرت به سمت میدان ارگ، با عبور از بالاخیابان تکمیل کردند.

● تغییر در پهنای «بالاخیابان»

پهنای بالاخیابان در دوره صفویه بیشتر از دوره قاجار و اوایل پهلوی بود. در دوره‌های متأخرتر، مغازه‌های دو طرف به داخل خیابان پیشروی کرده و حتی روی نهر خیابان پل زده و دکه ساخته بودند. در دو طرف نهر، درختانی کاشته بودند که در طول زمان، رشد کرده و به نمونه‌های تناوری تبدیل شده بود. گزارش‌های تاریخی حاکی از آن است که در برخی سال‌ها و به دلیل شیوع خشک‌سالی، بخشی از این درختان خشک می‌شد و به ناچار آن‌ها را قطع می‌کردند. خانه‌های ساخته‌شده در دو طرف بالاخیابان، چنان‌که هنوز هم نشانه‌هایی از آن‌ها می‌توان یافت، اغلب دارای ماهتابی بودند؛ نوعی بالکن یا تراس که به‌سوی بیرون خانه و بر روی پیاده‌رو ساخته می‌شد و فضای محدودی برای نشستن یکی دو نفر داشت.

● توسعه تزیینات «بالاخیابان»

بالاخیابان تا حدود سال ۱۲۷۰ قمری، فاقد کف پوش مصنوعی بود و به‌صورت خاکی مورد استفاده مردم قرار می‌گرفت اما در این سال، به همت میرزا فضل... خان وزیرنظام، نایب‌التولیه وقت آستان قدس رضوی، کف آن با آجر و ساروج پوشانده شد و شکلی بسیار زیبا و آبرومندانه به خود گرفت. در دو طرف نهر نیز ترده‌های مستحکمی برای محافظت عابران از سقوط و نیز افزایش زیبایی محیطی نصب شد. با این حال، در دهه‌های بعد کار مرمت بالاخیابان پیوسته ادامه داشت و گاه در همین تعمیرات، نام و عنوان آن دچار تغییر می‌شد. یکی از مشهورترین اسنادی که می‌توان در این زمینه ارائه کرد، کتیبه ورودی صحن عتیق از مسیر بالاخیابان است که امروز در ضلع

چند نمای دیگر از تزیینات کاشی‌کاری بر دیوارهای خیابان شیرازی، این نماها از سال ۱۳۸۴ در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده است

نمایی از حجره‌های قدیمی در خیابان آیت‌ا... شیرازی

تابلوی خیابان نادری، خیابان آیت‌ا... شیرازی (امروز)

